॥ श्री स्वामीनारायण सत्य छे ॥

शिक्षापत्रीना अर्थ.

प्रार्थनामाळा, वचनामृत विगेरे

छपावी प्रसिद्ध करनार.

मगनलाल वनमाळीदास

लीमडाचोक-सुरत.

सुरत लीमडाचोकमां आवेला
"देशी मित्र" प्रेसमां
मगनलाल वनमाळीदासे छापी.

चैत्री पुनेम १९७७ सने १९२१

शिक्षापत्रीना अर्थ.

॥ श्री सहजानंद स्वामीने नमः ॥

यामेयस्यस्थिताराधाश्रीश्चयस्या स्तिवक्षसि ॥

वृंदावनविहारंतंश्रीकृष्णंहृदिचिंतये ॥ १ ॥

શ્રી સહજાનંદ સ્વામી જે તે પોતાના સત્સંગી પ્રત્યે શિક્ષાપત્રીને લખતા થકા પ્રથમ પોતાના ઇષ્ટદેવ જે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન તેનું ધ્યાનરૂપ મંગળાચરણ કરે છે.

હું જે તે મારા હૃદયને વિશે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનનું ધ્યાન કરૂં છું. ॥ તે શ્રી કૃષ્ણ કેવા છે તો જેના ડાબા પડખાને વિશે રાધીકાજી રહ્યાં છે. ॥ ને જેના વક્ષસ્થળને વિશે લક્ષ્મીજી રહ્યાં છે ॥ ને વૃંદાવનને વિશે વિહારના કરનારા છે. ॥ १ ॥

लिखाभिसहजानंदः स्वामीसर्वान्निजाश्रितान॥
नानादेशेस्थितानूशिक्षापत्रीवृत्तालयस्थितः॥ २ ॥

અને વડતાલ ગામને વિશે રહ્યાં એવા સહજાનંદ સ્વામી જે અમે જે તે નાના પ્રકારના જે સર્વે દેશ તેમને વિષે રહ્યાં એવા જે અમારા આશ્રિત સર્વે સત્સંગી તે પ્રત્યે શિક્ષા પત્રિને લીખીયે છઇયે. ॥ ૨ ॥

શ્રી ધર્મ દેવ થકી છે જન્મ જેમનો એવા જે અમારા ભાઇ રામપ્રતાપજી તથા ઇચ્છારામજી તેમના પુત્ર જે અયોદ્યાપ્રસાદ નામે ને રઘુવીર નામે જેને અમે અમારા દત્ત પુત્ર કરીને સર્વ સત્સંગીના આચાર્યપણાને વિષે સ્થાપન કર્યા છે ॥ ૩ ॥

તથા અમારે આશ્રીત એવા જે મુકુંદાનંદ આદિક નૈષ્ટિક બ્રહ્મચારી તથા અમારે આશ્રીત જે મયારામભટ આદિક ગૃહસ્થ સત્સંગી ॥૪॥

તથા અમારે આશ્રીત જે સુવાસની ને વીધવા એવી સર્વે બાઇયુ તથા મુક્તાનંદ આદીક જે સર્વે સાધુ ॥ ૫ ॥

એ સર્વે તેમણે પોતાના ધર્મની રક્ષાના કરનારાને શાસ્ત્રને વીષે પ્રમાણ રૂપ શ્રીમન્નારાયણની સ્મૃતીયે સહીત એવા જે અમારા રૂડા આશીરવાદ તે વાંચવા. ॥૬॥

અને આ શીક્ષાપત્રી લખ્યાનું જે કારણ છે તે સર્વે તેમણે એકાગ્ર મને કરીને ધારવું॥ અને આ શીક્ષાપત્રી જે અમે લખી છે તે સર્વેના જીવને હીતની કરનારી છે. ॥ ૭ ॥

અને શ્રીમદ ભાગવત પુરાણ આદીક જે સત શાસ્ત્ર તેમણે જીવના કલ્યાણને અર્થે પ્રતિપાદન કર્યા એવા જે અહીંસા આદીક સદાચાર તેમને જે મનુષ્ય પાળે છે તે મનુષ્ય જે તે આ લોકને વિષે ને પરલોકને વિષે માહા સુખીઆ થાય છે. ॥ ૮ ॥

અને તે સદાચારનું ઉલંઘન કરીને જે મનુષ્ય પોતાના મનમાં આવે તેમ વર્તે છે તે તો કુબુદ્ધીવાળા છે ॥ ને આ લોક પરલોકને વિશે નિશ્ચે મોટા કષ્ટનેજ પામે છે. ॥ ૯ ॥

તે માટે અમારા શીષ્ય એવા જે તમે સર્વે તેમણે તો પ્રીતીએ કરીને આ શીક્ષાપત્રીને અનુસરીનેજ નીરંતર સાવધાનપણે વરતવું. પણ આ શીક્ષાપત્રીનું ઉલંઘન કરીને વરતવું નહીં. ॥ ૧૦ ॥

હવે તે વર્ત્યાની રીત કહીયે છીયે ॥ જે અમારા જે સત્સંગી તેમણે કોઈ જીવ પ્રાણી માત્રની પણ હીંસા ન કરવી ॥ અને જાણીને તો ઝીણાં એવા જે જુ, માંકડ, ચાંચડ આદીક જીવ તેમની પણ હીંસા ક્યારે ન કરવી૧૧

અને દેવતાને પીત્રુ તેના યજ્ઞને અર્થે પણ બકરાં, મૃગલાં, શશલાં,માછલાં આદીક કોઈ જીવની હીંસા ન કરવી કેમ જે અહીંસા છે

તેજ મોટો ધર્મ છે એમ સર્વે શાસ્ત્રમાં કહ્યો છે. ૧૨

અને સ્ત્રી, ધન ને રાજય તેની પ્રાપ્તિને અર્થે પણ કોઈ મનુષ્યની હીંસા તો કોઇ પ્રકારે કયારેય પણ નજ કરવી. ૧૩

અને આત્મઘાત તો તીર્થને વિષે પણ ન કરવો ને ક્રોધે કરીને ન કરવો।। અને કયારેક કોઇ અયોગ્ય આચરણ થૈ જાય તે થકી મુઝાઇને પણ આત્મઘાત ન કરવો.।। અને ઝેર ખાઇને તથા ગળે ફુપો ખાઇને તથા કુવે પડીને તથા પર્વત ઉપરથી પડીને ઈત્યાદીક કોઈ રીતે આત્મઘાત ન કરવો. ।। ૧૪ ।।

અને જે માંસ છે તેતો યજ્ઞનું શેષ હોય તોપણ આપત્કાળમાં પણ કયારેય ન ખાવું।। અને ત્રણ પ્રકારની સુરા ને અગીઆર પ્રકારનું મદ્ય તે દેવતાનું નૈવેદ્ય હોય તોપણ ન પીવું. ।। ૧૫ ।।

અને કયારેક પોતા વતે કાંઈક અયોગ્ય

આચરણ થૈ ગયું હોય ॥ અથવા કોઇ બીજા વતે અયોગ્ય આચરણ થઈ ગયું હોય તો શસ્ત્રાદીક કરીને પોતાના અંગનું તથા બીજાના અંગનું છેદન ન કરવું ॥ અથવા ક્રોધે કરીને પણ પોતાના અંગનું તથા બીજાના અંગનું છેદન ન કરવું. ॥ ૧૬ ॥

અને ધર્મ કરવાને અરથે પણ આમારા સત્સંગી કોઇને ચોરનું કર્મ ન કરવું. ॥ અને ધણીઆતું જે કાષ્ટ પુષ્પાદીક વસ્તુ તે તેના ધણીની આજ્ઞા વીના ન લેવું. ॥ ૧૭ ॥

અને અમારા આશ્રીત જે પુરૂષ તથા સ્ત્રીયું તેમણે વ્યભીચાર ન કરવો ॥ અને જુગટા આદીક જે વ્યસન તેનો ત્યાગ કરવો ॥ અને ભાંગ્ય, મફર, માજમ, ગાંજો એ આદીક જે કેફ કરનારા વસ્તુ તે ખાવા પણ નહીં ને પીવા પણ નહીં. ॥ ૧૮ ॥

અને જેના હાથનું રાંધેલું અન્ન તથા જેના

પાત્રનું જળ તે ખપતું ન હોય તેણે રાંધેલ
અન્ન તથા તેના પાત્રનું જળ તે શ્રી કૃષ્ણ
ભગવાનની પ્રસાદી અને ચરણામૃતના મહાત્મે
કરીને પણ જગન્નાથપુરી વિના અન્ય સ્થાનકને
વિષે ગૃહણ ન કરવું ને જગન્નાથપુરીને વિષે
જગન્નાથજીનો પ્રસાદ લેવાય તેનો દોષ નથી. ૧૯

અને પોતાના સ્વાર્થની સીદ્ધીને અરથે પણ
કોઇને વિષે મિથ્યા અપવાદ આરોપણ ન કરવો
અને કોઇને ગાળ તો ક્યારેય ન દેવી ૨૦

અને દેવતા, તીર્થ બ્રાહ્મણ, પતીવૃતા,
સાધુ ને વેદ એમની નીંદા કયારેય ન કરવી
ને ન સાંભળવી. ॥ ૨૧ ॥

અને જે દેવતાને સુરા માંસનું નૈવેદ્ય
થતું હોય અને વળી જે દેવતાની આગળ
બકરાં આદીક જીવની હીંસા થતી હોય તે
દેવતાનુ નૈવેદ્ય ન ખાવું. ॥ ૨૨ ॥

અને માર્ગને વિષે ચાલતે શીવાલયાદીક જે

દેવ મંદીર આવે તેને જોઇને તેને નમસ્કાર કરવો અને આદર થકી તે દેવનું દર્શન કરવું. ૨૩

અને પોત પોતાના વર્ણાશ્રમનો જે ધર્મ તે કોઈ સત્સંગીને ત્યાગ ન કરવો ॥ અને પરધર્મનું આચરણ ન કરવું ॥ તથા પાખંડ ધર્મનું આચરણ ન કરવું ॥ તથા કલ્પીત ધર્મનું આચરણ ન કરવું. ॥ ૨૪ ॥

અને જેના વચનને સાંભળીને કરીને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની ભક્તીને પોતાનો ધર્મ એ એ થકી પડી જવાય તેના મુખ થકી ભગવાનની કથા વાર્તા ન સાંભળવી. ॥૨૫॥

અને જે સત્ય વચન બોલવે કરીને પોતાને દ્રોહ થાય તથા પારકો દ્રોહ થાય એવું જે સત્ય વચન તે કયારેય ન બોલવું॥ અને જે કૃતઘ્ની હોય તેના સંગનો ત્યાગ કરવો ॥ અને વ્યવહાર કારજને વીષે કોઇની લાંચ ન લેવી. ॥ ૨૬ ॥

અને ચોર, પાપી, વ્યસની, પાખંડી, કામી તથા કીમીયા આદીક ક્રીયાયે કરીને જનનો ઠગનારો એ છ પ્રકારનાં જે મનુષ્ય તેમનો સંગ ન કરવો. ૨૭

અને જે મનુષ્ય ભક્તીનું અથવા જ્ઞાનનું આલંબન કરીને સ્ત્રી દ્રવ્ય રસાસ્વાદ તેને વીષે લોલુપ થકા પાપને વીષે પ્રવરતતા હોય તે મનુષ્યનો સમાગમ ન કરવો. ॥ ૨૮ ॥

અને જે શાસ્ત્ર વીષે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને તથા શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનના જે વારાહાદીક અવતાર તેમનું યુક્તીએ કરી ખંડન કર્યું હોય એવા જે શાસ્ત્ર કયારેય ન માનવા ને ન સાંભળવાં. ॥ ૨૯ ॥

અને ગાળ્યા વીનાનૂં જે જળ તથા દુધ તે ન પીવું ॥ અને જે જળને વીષે ઝીણા જીવ ઘણાક હોય તે જળે કરીને સ્નાનાદીક ક્રીયા ન કરવી. ॥ ૩૦ ॥

અને જે ઔષધ દારૂ તથા માંસ તેણે યુકત હોય તે કયારેય ન ખાવું. અને વળિ જે વૈદના આચરણને જાણતા ન હોઇયે તે વૈદે આપ્યું જે ઔષધ તે પણ કયારેય ન ખાવું. ॥ ૩૧ ॥

અને લોકને શાસ્ત્ર તેમણે મળમુત્ર કરવાને અર્થે વરજયાં એવાં જે સ્થાનક જે જીરણ દેવાલય તથા નદી તળાવના આરા તથા માર્ગ તથા વાવેલું ખેતર તથા વૃક્ષની છાંયા તથા ફુલવાડી બગીચા એ આદીક જે સ્થાનક તેમને વીષે કયારેય પણ મલ મુત્ર ન કરવું તથા થુકવું પણ નહીં. ॥ ૩૨ ॥

અને ચોર માર્ગે કરીને પેસવું નહી ને નીશરવું નહી ॥ અને જે સ્થાનક ધણીયાતું હોય તે સ્થાનકને વીષે તેના ધણીને પુછયા વીના ઉતારો ન કરવો. ॥ ૩૩ ॥

અને અમારા સત્સંગી જે પુરૂષ માત્ર તેમણે

૯-૧૯-૯

બાઈ માણુસના મુખથકી જ્ઞાન વાર્તા ન સાંભળવી ।। અને સ્રીયું સાથે વીવાદ ન કરવો ।। તથા રાજા સંઘાથે તથા રાજાના માણુસ સંઘાથે વીવાદ ન કરવો. ।। ૩૪ ।।

અને ગુરૂનો અપમાન ન કરવો તથા જે અતીશે શ્રેષ્ટ મનુષ્ય હોય તથા જે લોકને વીષે પ્રતીષ્ટીત મનુષ્ય હોય તથા જે વીદ્યાવાન મનુષ્ય હોય તથા જે શસ્રધારી મનુષ્ય હોય તે સરવેનો અપમાન ન કરવો. ।। ૩૫ ।।

અને વીચાર્યા વીનાનું તત્કાળ કોઈ કારજ નકરવું ।। અને ધર્મ સંબંધી જે કારજ તે તો તત્કાળ કરવું અને પોતે જે વીદ્યા ભણ્યા હોઇયે તે બીજાને ભણાવવી અને નીત્ય પ્રત્યે સાધુનો સમાગમ કરવો. ।। ૩૬ ।।

અને ગુરૂ દેવ ને રાજા એ ત્રણના દર્શનને અર્થે જ્યારે જવું ત્યારે ઠાલે હાથે ન જવું ।। અને કોઇનો વીશ્વાસઘાત ન કરવો ।।

અને પોતાને મુખે કરીને પોતાનાં વખાણ ન કરવાં અને જે વસ્ત્ર પેરે થકે પણ પોતાનું અંગ દેખાય ॥ એવું જે ભુંડું વસ્ત્ર તે અમારા સત્સંગી તેમણે ન પેરવું ॥ ૩૮ ॥

અને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની જે ભક્તી તે ધર્મે રહિત એવી કોઇ પ્રકારે ન કરવી ॥ અને અજ્ઞાની એવા જે મનુષ્ય તેમની નીંદાના ભય થકી શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની સેવાનો ત્યાગ કરવોજ નહીં. ॥ ૩૯ ॥

અને ઉછવના દીવસને વીષે તથા નીત્ય પ્રત્યે શ્રી કૃષ્ણના મંદિરમાં આવ્યા એવા જે સત્સંગી પુરૂષ તેમણે તે મંદિરને વિષે સ્ત્રીયુંનો સ્પર્શ ન કરવો ॥ તથા સ્ત્રીયું તેમણે પુરૂષોનો સ્પર્શ ન કરવો ॥ અને મંદીરમાંથી નીસર્યા પછી પોતપોતાની રીતે વરતવું. ॥ ૪૦ ॥

અને ધર્મવંશી ગુરૂ થકી શ્રીકૃષ્ણની દીક્ષાને પામ્યા એવા જે બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય ને વૈશ્ય

એ ત્રણ વર્ણના અમારા સત્સંગી તેમણે કંઠને વિષે તુળસીની બેવડી માળા નીત્ય ધારવી ॥ અને લલાટ હૃદય ને બે હાથ એ ચાર ઠેકાણે ઉર્દ્ધ્વપુંદ્ર તીલક કરવું ॥૪૧॥

અને તે તીલક જે તે ગોપીચંદને કરીને કરવું ॥ અથવા ભગવાનની પૂજા કરતાં બાકી રહ્યું જે કેશર કુંકુમાદીકે યુક્ત જે એવું પ્રસાદી ચંદન તેણે કરી તીલક કરવું. ૪૨

અને તે તીલકના મધ્યને વિષેજ ગોળ એવો જે ચાંદલો તે જે તે ગોપીચંદને કરીને કરવો અથવા પ્રસાદી ચંદને કરીને કરવો અથવા રાધીકાજીને લક્ષ્મીજી એમનું પ્રસાદી એવું જે કુંકુમ તેણે કરીને તે ચાંદલો કરવો.॥૪૩॥

અને પોતાના ધર્મને વિષે રહ્યા ને શ્રી કૃષ્ણના ભક્ત એવા જે સતસુદ્ર તેમણે તો તુલસીની માળા ને ઉર્દ્ધ્વ પુંદ્ર તીલક બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રીય ને વૈશ્યની પેઠે ધારવા ॥૪૪॥

અને તે સતસુદ્ર થઈ બીજા જે જાતીએ કરીને ઉતરતા એવા ભક્તજન તેમણે તો ચંદનાદીક કાષ્ટની જે બેવડી માળા તે ભગવાનની પ્રસાદી કરાવીને કંઠને વિષે ધારવી ॥ અને લલાટને વિષે કેવળ ચાંદલો કરવો પણ તીલક ન કરવું. ॥૪૫॥

અને જે બ્રાહ્મણાદીકને ત્રીપુંડ્ર જે આડું તીલક કરવું ॥ તથા રૂદ્રાક્ષની માળા ધારવી ॥ એ બે વાનાં પોતાની કુળ પરંપરાએ કરીને ચાલ્યાં આવ્યાં હોય ॥ ને તે બ્રાહ્મણાદીક અમારા આશ્રીત થયા હોય તોપણ તેમણે તે ત્રીપુંડ્ર રૂદ્રાક્ષનો ક્યારેય પણ ત્યાગ નકરવો ૪૬

અને નારાયણ ને શીવજી એ બેનું એકાત્મપણુંજ જાણવું ॥ કેમ જે વેદને વિષે એ બેનું બ્રહ્મરૂપે કરીને પ્રતીપાદન કર્યું છે. ૪૭

અને અમારા આશ્રીત જે મનુષ્ય તેમણે શાસ્ત્રે કહ્યો જે આપદ્ ધર્મ તે અલ્પકાળને વિષે

મુખ્યપણે કરીને ક્યારેય ગ્રહણ ન કરતો. ૪૮

અને અમારા સત્સંગી તેમણે નીત્યે સૂર્ય ઉગ્યાથી પ્રથમ જાગવુ ને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનનું સ્મરણ કરીને પછી શૌચ વીધી કરવા જવું. ॥ ૪૯ ॥

અને પછી એક સ્થાનકને વિષે બેસીને દાતણ કરવું॥ અને પવીત્ર જળે કરીને સ્નાન કરીને પછી ધોયેલું વસ્ત્ર એક પેરવું ને એક ઓઢવું. ॥ ૫૦ ॥

અને તેવાર પછી પવીત્ર પૃથ્વીને વિષે પાથરયું ને શુદ્ધ ને કોઇ બીજા આસનને અડયું ન હોય ને જે ઉપર સારી પેઠે બેસાય એવું જે આસન તેને વીષે પૂર્વ મુખે અથવા ઉત્તર મુખે બેસીને આચમન કરવું. ॥૫૧॥

અને પછી સત્સંગી પુરૂષ માત્રને ચાંદલે સહીત ઉર્ધ્વ પુન્દ્ર તીલક કરવું॥ અને સુવાસની જે સ્ત્રીઓ તેમણે તો પોતાના ભાલને વિષે

કુંકુમનો ચાંદલો કરવો. ।। ૫૨ ।।

અને વીધવા સ્ત્રી માત્રને તો પોતાના ભાલને વિષે તીલક ન કરવું ને ચાંદલો પણ ન કરવો ।। અને તે પછી સર્વે જે અમારા સત્સંગી તેમણે મને કરીને કલપ્યાં જે ચંદન પુષ્પાદીક ઉપચાર તેમણે કરીને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની માનસી પુજા કરવી. ।। ૫૩ ।।

અને પછી શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની જે ચીત્ર પ્રતિમાં તેનું આદરથકી દર્શન કરી નમસ્કાર કરીને પછી પોતાના સામર્થ પ્રમાણે શ્રી કૃષ્ણનો જે અષ્ટાક્ષર મંત્ર તેનો જપ કરીને તે પછી પોતાનું વ્યવહારીક કામકાજ કરવું. ।।૫૪।।

અને જે અમારાં સત્સંગીમાં અંબરીષ રાજાની પેઠે આત્મ નીવેદી એવા ઉત્તમ ભક્ત હોય તેમણે પણ પ્રથમ કહ્યું તેવી રીતે અનુક્રમે કરીને માનશી પુજા પરજંત સર્વે ક્રીયા કરવી. ।।૫૫।।

અને તે જે આત્મ નીવેદી ભક્ત તેમણે પાષાણની અથવા ધાતુની જે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની પ્રતીમા અથવા શાલગ્રાંમ તેની જે પુજા તે દેશકાળને અનુસરીને પોતાના સામર્થ પ્રમાણે પ્રાપ્ત થયાં જે ચંદન પુષ્પ ફળાદીક વસ્તુ તેણે કરીને કરવી ।। અને પછી શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનનો જે અષ્ટાક્ષર મંત્ર તેનો જપ કરવો ।। ૫૬ ।।

અને પછી શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનના જે સ્તોત્ર અથવા ગ્રંથ તેનો જે પાઠ તે પોતાના સામર્થ પ્રમાણે કરવો ।। અને જે સંસ્કૃત ભણ્યા ન હોય તેમણે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનનું નામ કીર્તન કરવું. ।। ૫૭ ।।

અને તે પછી શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને નૈવેદ્ય કરીને પછી તે પ્રસાદી એવું જે અન્ન તે જમવું।। અને તે આત્મનીવેદી વૈષ્ણવ તેમણે સર્વ કાળને વીષે પ્રીતીએ કરીને શ્રી કૃષ્ણ

ભગવાનની સેવા પરાયણ થાવું. ॥૫૮॥

અને નીર્ગુણ કેતાં માયાના જે સત્વાદીક ત્રણ ગુણ તેણે રહીત એવા જે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન તેના સંબંધ થકી તે આત્મનીવેદી ભક્તની જે સર્વે ક્રીયા તે નીરગુણ થાય છે તે હેતુ માટે તે આત્મનીવેદી ભક્ત જે તે નીરગુણ કહ્યા છે. ॥ ૫૯ ॥

અને એ જે આત્મનીવેદી ભક્ત તેમણે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને અર્પણ કર્યા વીનાનું જળ પણ ક્યારેય ન પીવું ॥ અને પત્ર ફૂલ ફળાદીક વસ્તુ તે પણ શ્રી ક્રશણ ભગવાનને અર્પણ કર્યા વીનાનું નજ ખાવું, ॥ ૬૦ ॥

અને વળી સર્વે જે અમારા સત્સંગી તેમણે વૃદ્ધપણા થકી અથવા કોઇ મોટા આપત્કાળે કરીને અસમર્થપણું થઇ ગયે સતે પોતાને સેવ્યાનું જે શ્રી ક્રશણનું સ્વરૂપ તે બીજા ભકતને આપીને પોતે પોતાના

સામર્થ પ્રમાણે વરતવું. ॥ ૬૧ ॥
અને જે શ્રી ક્રશણનું સ્વરૂપ પોતાને સેવવાને અર્થે ધર્મ વંશના જે આચાર્ય તેમણેજ આપ્યું હોય અથવા તે આચાર્યે જે સ્વરૂપની પ્રતીષ્ટા કરી હોય તે સ્વરૂપનેજ શેવવું. અને તે વીના બીજું જે શ્રી ક્રશણનું સ્વરૂપ તે તો નમસ્કાર કરવા જોગ્ય છે પણ શેવવા જોગ્ય નથી. ॥ ૬૨ ॥
અને અમારા જે સર્વે સત્સંગી તેમણે નીત્ય પ્રત્યે સાયંકાળે ભગવાનના મંદીર પ્રત્યે જાવું અને તે મંદીરને વિષે શ્રી રાધીકાજીના પતી એવા જે શ્રી ક્રશણ ભગવાન તેના નામનું ઉંચેસ્વરે કીર્તન કરવું. ॥ ૬૩ ॥
અને તે શ્રી ક્રશણની જે કથા વાર્તા તે પરમ આદર થકી કરવી ને સાંભળવી ॥ અને ઉછવને દીવસે વાજીંત્રે સહીત શ્રી ક્રશણના કીર્તન કરવાં. ॥ ૬૪ ॥

અને અમારા આશ્રીત જે સર્વે સત્સંગી તેમણે જે પ્રકારે પૂર્વ કહ્યું એ પ્રકારેજ નિત્ય પ્રત્યે કરવું ।। અને સંસ્કૃત ને પ્રાકૃત એવા જે સત ગ્રંથ તેમનો અભ્યાસ પણ પોતાની બુદ્ધીને અનુસારે કરવો ।। ૬૫ ।।

અને જે મનુષ્ય જેવા ગુણે કરીને જુગત હોય તે મનુષ્યને તેવા કારજને વિષે વીચારીનેજ પ્રેરવું પણ જે કારજને વિષે જે યોગ્ય ન હોય તે કારજને વિષે તેને કયારેય ન પ્રેરવું

અને પોતાના જે સેવક હોય તે સર્વની પોતાના સામર્થ પ્રમાણે અન્ન વસ્ત્રાદીકે કરીને જથાજોગ્ય સંભાવનાં નીરંતર રાખવી.

અને જે પુરૂષ જેવા ગુણવાળો હોય તે પુરૂષને તેવા વચને કરી દેશકાળાનુસારે જથાજોગ્ય બોલાવવો પણ એથી બીજી રીતે ન બોલાવવો. ।। ૬૮ ।।

અને વીનયે કરીને જુકત એવા જે અમારા આશ્રીત સત્સંગી તેમણે ગુરૂ, રાજા, અતીવૃદ્ધ, ત્યાગી, વીદ્વાન ને તપસ્વી એ છ જણા આવે ત્યારે સન્મુખ ઉઠવું તથા આસન આપવું તથા મધુર વચને બોલાવવું ઈત્યાદીક ક્રીયાએ કરીને એમનું સનમાન કરવું. ।। ૬૯ ।।

અને ગુરૂ, દેવ ને રાજા એમને સમીપે તથા સભાને વીષે પગ ઉપર પગ ચહડાવીને ન બેસવું ।। તથા વસ્ત્રે કરીને ઢીંચણને બાંધીને ન બેસવું. ।। ૭૦ ।।

અને અમારા આશ્રીત જે સર્વે સત્સંગી તેમણે પોતાના આચાર્ય સંઘાથે કયારેય વીવાદ ન કરવો ।। અને પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે અન્ન, ધન, વસ્ત્રાદીકે કરીને તે પોતાના આચાર્યને પુજવા. ।। ૭૧ ।।

અને હમારા જે આશ્રીત જન તેમણે

પોતાના આચાર્યને આવતા સાંભળીને આદરથકી તત્કાળ સન્મુખ જવું ॥ અને તે આચાર્ય પોતાના ગામથી પાછા પધારે ત્યારે ગામની ભાગોળ સુધી વળાવવા જવું. ॥ ૭૨ ॥

અને ઘણુંક છે ફળ જેને વીષે એવું પણ જે કર્મ તે જે તે જો ધર્મે રહીત હોય તો તેનું આચરણ નજ કરવું ॥ કેમજે ધર્મ છે તેજ સર્વ પુરૂષાર્થનો આપનાસે છે માટે કોઇક ફળના લોભે કરીને ધર્મનો ત્યાગ ન કરવો ॥ ૭૩ ॥

અને પૂર્વે થયા જે મોટા પુરૂષ તેમણે પણ જો કયારેક અધર્માચરણ કર્યું હોય તો તેનું ગ્રહણ ન કરવું ॥ અને તેમણે જે ધર્માચરણ કર્યું હોય તેનું તો ગ્રહણ કરવું. ॥૭૪॥

અને કોઇની પણ જે ગુહ્ય વાર્તા તે તો કોઈ ઠેકાણે પણ પ્રકાશ કરવીજ નહીં ॥ અને જે જીવનું જેવી રીતે સન્માન કરવું ઘટતું હોય

તેનું તેવી રીતે સનમાન કરવું પણ સમદ્દષ્ટીએ કરીને એ મરજાદ્દાનું ઉલંઘન કરવું નહી ૭૫

અને અમારા જે સર્વે સત્સંગી તેમણે ચાતુર્માસને વિષે વિશેષ નીયમ ધારવો ને જે મનુષ્ય અસમર્થ હોય તેમણે તો એક શ્રાવણ માસને વીષે વિશેષ નીગમ ધારવો. ॥૭૬॥

અને તે વીષે વિશેષ નીયમ તે કીયા તો ભગવાનની કથાનું શ્રવણ કરવું॥ તથા કથા વાંચવી॥ તથા ભગવાનના ગુણનું કીર્તન કરવું॥ તથા પંચામૃત્ય સ્નાને કરીને ભગવાનની મહા પુજા કરવી ॥ તથા ભગવાનના મંત્રનો જપ કરવો ॥ તથા સ્તોત્રનો પાઠ કરવો ॥ તથા ભગવાનને પ્રદક્ષીણાઓ કરવી ॥૭૭॥

તથા ભગવાનને સાષ્ટાંગ નમસ્કાર કરવો ॥ એ જે આઠ પ્રકારના નીયમ તે અમે ઉત્તમ માન્યા છે તે માટે એ નીયમમાંથી કોઇક એક નીયમ જે તે ચોમાસાને વિષે વિશેષ

પણે ભકતીએ કરીને ધારવો. ॥ ૭૮ ॥

અને સર્વે જે એકાદશીયું તેમનું વ્રત જે તે આદરથકી કરવું॥ તથા શ્રી કૃશ્ણ ભગવાનના જે જન્માષ્ટમી આદીક જન્મ દીવસે તેમનું વ્રત જે તે આદરથકી કરવું॥ તથા શીવરાત્રીનું વ્રત જે તે આદરથકી કરવું ॥ અને તે વ્રતના દીવસને વિષે મોટા ઉછવ કરવા ॥૭૯॥

અને જે દીવસે વૃતનો ઉપવાસ કર્યો હોય તે દીવસે અતીશે જતને કરીને દીવસની નીંદ્રાનો ત્યાગ કરવો ॥ કેમજે જેમ મૈથુને કરીને મનુષ્યના ઉપવાસનો નાશ થાય છે તેમજ દીવસની નીંદ્રાયે કરીને મનુષ્યના ઉપવાસનો નાશ થઈ જાય છે ॥ ૮૦ ॥

અને સર્વ વૈષ્ણવના રાજા એવા જે શ્રી વલ્લભાચાર્ય તેમના પુત્ર જે શ્રી વીઠ્ઠલનાથજીતે જે તે વ્રતને ઉછવના નિર્ણયને કર્તા હતા. ૮૧

અને તે વીઠ્ઠલનાથજીએ કર્યો જે નીર્ણય

તેનેજ અનુસરીને સર્વે વ્રત ને ઉછ્છવ કરવા ॥ અને તે વીઠ્ઠલનાથજીએ કહી જે શ્રી કૃષ્ણની સેવા રીતી તેનું ગ્રહણ કરવું. ॥ ૮૨ ॥

અને સર્વે જે અમારા આશ્રીત તેમણે દ્વારીકા આદીક જે તીર્થ તેની જાત્રા જે તે પોતાના સામર્થ પ્રમાણે જથાવીધીએ કરીને કરવી ॥ અને વળી પોતાના સામર્થ પ્રમાણે દીન જનને વીષે દયાવાન થવું. ॥૮૩॥

અને અમારા જે આશ્રિત તેમણે વીષ્ણુ, શીવ, ગણપતી, પાંર્વતી ને સૂર્ય એ પાંચ દેવ જે તે પુજયપણે કરીને માનવા ॥૮૪॥

અને જો કયારેક ભુત પ્રેતાદીકનો ઉપદ્રવ થાય ત્યારે તો નારાયણ કવચનો જપ કરવો અથવા હનુમાનના મંત્રનો જપ કરવો પણ એ વીના બીજા કોઈ ક્ષુદ્ર દેવના સ્તોત્ર મંત્રનો જપ ન કરવો. ॥ ૮૫ ॥

અને સૂર્યનું ને ચંદ્રમાનુ ગ્રહણ થએ સતે

અમારા જે સર્વે સત્સંગી તેમણે બીજી સર્વે ક્રીયાનો તત્કાળ ત્યાગ કરીને પવીત્ર થઈને શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનના મંત્રનો જપ કરવો. ૮૬

અને તે ગ્રહણ મુકાઇ રહ્યા પછી વસ્ત્રે સહીત સ્નાન કરીને જે અમારા ગ્રહસ્થ સત્સંગી હોય તેમણે પોતાના સામર્થ પ્રમાણે દાન કરવું ॥ ને જે ત્યાગી હોય તેમણે ભગવાનની પૂજા કરવી. ॥ ૮૭ ॥

અને અમારા સત્સંગી એવા જે ચારે વર્ણના મનૂષ્ય તેમણે જન્મનું સૂતક તથા મરણનું સૂતક તે પોતપોતાના સંબંધને અનુસારે કરીને યથા શાસ્ત્ર પાળવું. ॥૮૮॥

અને જે બ્રાહ્મણ વર્ણ હોય તેમણે, શમ, દમ, ક્ષમા ને સંતોષ એ આદીક જે ગુણ તેમણે જુક્ત થવું અને જે ક્ષત્રી વર્ણ હોય તેમણે શુરવીરપણું ને ધીરજ એ આદીક જે ગુણ તેમણે જુકત થવું. ॥ ૮૯ ॥

અને વૈશ્ય વર્ણ હોય તેમણે કૃષીકર્મ તથા વણજવેપાર તથા વ્યાજવટો એ આદીક જે વૃતીયું તેમણે કરીને વરતવું ॥ અને જે શુદ્ર વર્ણ હોય તેમણે બ્રાહ્મણાદીક ત્રણ વર્ણની સેવા કરવી ॥ એ આદીક જે વૃતીયું તેમણે કરીને વરતવું. ॥ ૯૦ ॥

અને જે દ્વીજ હોય તેમણે ગર્ભાધાનાદીક સંસ્કાર તથા આન્હીક તથા શ્રાદ્ધ એ ત્રણ જે તે પોતપોતાના ગૃહ્ય સૂત્રને અનુસારે કરીને જેવો જેવો અવસર હોય ને જેવી ધન સંપતી હોય તે પ્રમાણે કરવાં. ॥ ૯૧ ॥

અને ક્યારેક જાણે અથવા અજાણે જો નાનું મોટું પાપ થઈ જાય તો પોતાની શકતી પ્રમાણે તે પાપનું પ્રાયશ્ચીત કરવું. ॥૯૨॥

અને ચાર વેદ તથા વ્યાસસૂત્ર તથા શ્રીમદ્ભાગવત નામે પુરાણ તથા મહાભારતને વિષે શ્રી વીશ્ણું સહસ્ત્ર નામ. ॥૯૩॥

તથા શ્રી ભગવદ્ગીતા તથા વીદુરજીની કહેલી જે નીતી ।। તથા સ્કંદપુરાણનો જે વીશણુખંડ તેને વિષે રહ્યું એવું જે શ્રી વાસુદેવ માહાત્મ. ।। ૯૪ ।।

અને ધર્મ શાસ્ત્રના મધ્યમાં રહી એવી જે યાજ્ઞવલ્કય રૂષીની સ્મૃતી એ જે આઠ સત શાસ્ત્ર તે અમને ઇષ્ટ છે. ।।૯પ।।

અને પોતાના હીતને ઇછતા એવા જે અમારા સર્વે શીસ્ય તેમણે એ આઠ સતશાસ્ત્ર જે તે સાંભળવાં ।। અને અમારા આશ્રીત જે દ્વીજ તેમણે એ સતશાસ્ત્ર જે તે ભણવાં તથા ભણાવવા તથા એમની કથા કરવી. ૯૬

અને આઠ સત શાસ્ત્રમાંથી આચાર, વ્યવહાર ને પાયશ્ચીત એ ત્રણનો જે નીર્ણય કરવો તેને વીષે તો મીતાક્ષરા ટીકાએ જુક્ત એવી જે યાજ્ઞવલ્કય રૂષીની સ્મૃતી તેનુંજ ગ્રહણ કરવું. ।। ૯૭ ।।

અને વળી એ આઠ સત શાસ્ત્રને વીષે જે શ્રીમદ્‌ભાગવત પુરાણુ તેના દશમ ને પંચમ નામે જે બે સ્કંધ તે જે તે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનના મહાત્મ જાણવાને અર્થે સર્વથી અધીક પણે જાણવા. ॥૯૮॥

અને દસમસ્કંધ તથા પંચમસ્કંધ તથા યાજ્ઞવલ્કય સ્મૃતી એ જે ત્રણ તે અનુક્રમે કરીને અમારૂં ભક્તીશાસ્ત્ર, યોગશાસ્ત્ર ને ધર્મ શાસ્ત્ર છે કહેતા દસમસ્કંધ તે ભક્તીશાસ્ત્ર છે ને પંચમસ્કંધ તે યોગશાસ્ત્ર છે ને યાજ્ઞવલ્કય સ્મૃતી તે ધર્મ શાસ્ત્ર છે એમ જાણવું. ॥૯૯॥

અને શ્રી રામાનુજાચાર્યે કર્યું એવું જે વ્યાસસૂત્રનું શ્રી ભાષ્ય તથા શ્રી ભંગવદ્‌ગીતાનું ભાષ્ય એ જે બે તે અમારૂં અધ્યાત્મશાસ્ત્ર છે એમ જાણવું. ॥ ૧૦૦ ॥

અને એ સર્વે સત શાસ્ત્રને વિષે જે વચન જે તે શ્રી ક્રશ્ણ ભગવાનનું સ્વરૂપ તથા ધર્મ

તથા ભક્તી તથા વૈરાગ્ય એ ચારના અતી ઉત્કર્ષપણાને કેહેતા હોય. ॥ ૧૦૧ ॥

તે વચન જે તે બીજા વચન કરતાં પ્રધાન પણે માનવાં ॥ અન તે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની ભક્તી જે તે ધર્મે સહીતજ કરવી અને એવી રીતે સર્વે સત શાસ્ત્રનું રહસ્ય છે. ॥ ૧૦૨ ॥

ને શ્રુતીને સ્મૃતી તેમણે પ્રતીપાદન કર્યો એવો જે સદાચાર તે ધર્મ જાણવો ॥ અને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને વિષે મહાત્મ જ્ઞાને સહીત ઘણો સ્નેહ તે ભક્તી જાણવી. ॥૧૦૩॥

અને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન વીના અન્ય પદાર્થમાં પ્રીતી નહીં તે વૈરાગ્ય જાણવો ॥ અને જીવ માયા ને ઇશ્વર તેમના સ્વરૂપને રૂડી રીતે જાણવું તેને જ્ઞાન કહીયે ॥૧૦૪॥

અને જે જીવ છે તે હૃદયને વિષે રહયો છે ને અણુંસરખો સુક્ષ્મ છે ને ચૈતન્યરૂપ છે ને જાણનારો છે ને પોતાની જ્ઞાન સકિતયે કરીને

નખથી શીખા પરયંત સમગ્ર પોતાના દેહ પ્રત્યે વ્યાપીને રહયો છે ।। અછેદ્ય, અભેદ્ય અજર, અમર ઇત્યાદીક છે લક્ષણ જેનાં એવો જીવ છે એમ જાણવો. ।। ૧૦૫ ।।

અને જે માયા છે તે ત્રિગુણાત્મક છે ને અંધકારરૂપ છે ને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની શકિત છે ।। ને આ જીવ ને દેહ તથા દેહનાં જે સંબંધી તેમને વિષે અહંમમત્વની કરાવનારી છે એમ માયાને જાણવી.।।૧૦૬।।

અને જે ઈશ્વર છે તે જેમ હૃદયને વિષે જીવ રહ્યો છે તેમ જીવને વિષે અંતર્યામીપણે કરીને રહ્યા છે ।। ને સ્વતંત્ર છે ને સર્વ જીવને કર્મફળના આપનારા છે એમ ઇશ્વરને જાણવા. ।। ૧૦૭ ।।

અને તે ઇશ્વર તે કીયા તો પરબ્રહ્મ પુરૂષોત્તમ એવા શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન તે ઇશ્વર છે ।। અને તે શ્રી કૃષ્ણ જે તે આપણા ઇષ્ટ

હેવ છે ને ઉપાસના કરવા જોગ છે ને સર્વ અવતારના કારણ છે ॥ ૧૦૮ ॥

અને સમર્થ એવા જે તે શ્રીકૃષ્ણ તે જે તે રાધાજીએ જુક્ત હોય ત્યારે રાધાકૃશ્ન એવે નામે જાણવા ॥ અને રૂકમણીરૂપ જે લક્ષ્મી તેણે જુક્ત હોય ત્યારે લક્ષ્મી નારાયણ એવે નામે જાણવાં. ॥૧૦૯॥

અને એં શ્રી કૃષ્ણ જે તે અરજુને જુક્ત હોય ત્યારે નરનાયણ એવે નામે જાણવા ॥ અને વળી તે શ્રી કૃષ્ણ જે તે બળભદ્રાદીકના જોગે કરીને તે તે નામે કેહેવાય છે એમ જાણવું. ॥ ૧૧૦ ॥

અને એ જે રાધાદીક ભક્ત તે જે તે કયારેક તો તે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને પડખે હોય છે અને કયારેકતો અતી સ્નેહે કરીને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનના અંગને વિષે રહે છે ત્યારે તો તે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન એકલાજ હોય એમ જા-

જુવા. ॥૧૧૧॥

એ હેતુ માટે એ શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનનાં જે સ્વરૂપ તેમને વિષે સર્વ પ્રકારે કરીને ભેદ ન જાણવો ॥ અને ચતુર્ભુજપણું અષ્ટભુજપણું સહસ્ત્રભુજપણું ઇત્યાદીક જે ભેદ જણાય છે તે તો દ્વીભુજ એવા જે તે શ્રી કૃષ્ણ તેની ઇચ્છાએ કરીને છે એમ જાણવું. ॥૧૧૨॥

અને એવા જે તે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન તેની જે ભક્તી તે જે તે પૃથ્વીને વિષે સર્વ મનુષ્ય તેમણે કરવી ॥ અને તે ભક્તી થકી બીજું એવું કલ્યાણકારી સાધન કાંઈ નથી એમ જાણવું. ॥૧૧૩॥

અને વીદ્યાદીક ગુણવાળા જે પુરૂષ તેમના ગુણવાન પણાનું એજ પરમફળ જાણવું॥ કીયું તો જે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને વિષે ભક્તી કરવી ને સતસંગ કરવો ॥ અને એ ભક્તી ને સતસંગ એ બે વીના તો વીદ્વાન હોય

તો પણ અધોગતીને પામે છે. ॥૧૧૪॥

અને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન તથા શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનના જે અવતાર તે જે ધ્યાન કરવા જોગ્ય છે તથા શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની જે પ્રતીમા તે પણ ધ્યાન કરવા જોગ્ય છે માટે એમનું ધ્યાન કરવું ॥ અને મનુષ્ય ને દેવાદીક જે જીવતે તો શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનના ભકત હોય ને બ્રહ્મવેતા હોય તોપણ ધ્યાન કરવા જોગ્ય નથી માટે એમનું ધ્યાન ન કરવું. ॥૧૧૫॥

અને સ્થુળ, સુક્ષ્મ, ને કારણ એ જે ત્રણ દેહ તે થકી વીલક્ષણ એવો જે પોતાનો જીવાત્મા તેને બ્રહ્મરૂપની ભાવનાએ કરીને પછી તે બ્રહ્મરૂપે કરીને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની ભકતી જે તે સર્વકાળને વિષે કરવી. ॥૧૧૬॥

અને શ્રીમદભાગવત પુરાણનો જે દસમસ્કંધ તે જે તે નીત્ય પ્રત્યે આદરથકી સાંભળવો

અથવા વર્ષો વર્ષ એકવાર સાંભળવો અને જે પંડીત હોય તેમણે નીત્ય પ્રત્યે વાંચવો અથવા વર્ષોવર્ષ એકવાર વાંચવો. ॥૧૧૭॥

અને એ જે દસમસ્કંધ તેનું પુરશ્ચરણ જે તે પુણ્ય સ્થાનકને વિષે પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે કરાવવું ॥ અને વળિ વીષ્ણુ સહસ્ત્ર નામ આદીક જે સત શાસ્ત્ર તેનું પુરશ્ચરણ પણ પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે કરવું કરાવવું॥ તે પુરશ્ચરણ કેવું છે તો પોતાના મનવાંછીત ફળને આપે એવું છે ॥૧૧૮॥

અને કષ્ટની દેનારી એવી કોઇ દેવ સંબંધી આપદા આવી પડે ॥ તથા મનુષ્ય સંબંધી આપદા આવી પડે ॥ તથા રોગાદીક આપદા આવી પડે ॥ તેને વિષે જેમ પોતે પોતાની ને બીજાની રક્ષા થાય તેમ વરતવું પણ બીજી રીતે ન વરતવું. ॥૧૧૯॥

અને આચાર. વ્યવહારને પ્રાયશ્ચીત એ

જે ત્રણ વાંના તે જે તે દેશ, કાળ, અવસ્થા, દ્રવ્ય, જાતી ને સામર્થ એટલાને અનુસારે કરીને જાણવા. ॥૧૨૦॥

અને અમારૂં જે મત તે વશીષ્ટાદ્વૈત છે એમ જાણવું અને અમને પ્રીય એવું જે ધામ તે ગોલોક છે એમ જાણવું અને તે ધામને વિષે બ્રહ્મરૂપે કરીને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની સેવા કરવી તે અમે મુકતી માની છે એમ જાણવું. ॥૧૨૧॥

અને આ જે પૂર્વે સર્વે ધર્મ કહ્યા તે જે અમારા આશ્રીત જે ત્યાગી ગ્રહસ્થ, બાઈ ભાઇ સર્વે સતસંગી તેમનાં સામાન્ય ધર્મ કહ્યા છે ॥ કેતાં સર્વ સતસંગી માત્રને સરખા પાળવાના છે ॥ અને હવે એ સર્વના જે વિશેષ ધર્મ છે તે પ્રથક પ્રથકપણે કરીને કહીએ છીયે ॥૧૨૨॥

હવે પ્રથમ ધર્મવંશી જે આચાર્ય ને

તેમની પત્નીયું તેમના જે વિષેષ ધર્મ તે કહીયે છૈયે ॥ અમારા મોટા ભાઇને નાના ભાઇ તેમના પુત્ર જે અયોધ્યાપ્રસાદ અને રઘુવીર તેમણે પોતાના સમીપ સંબંધ વીનાની જે બીજી સ્ત્રી તેમને મંત્ર ઉપદેશ ક્યારેય ન કરવો.॥૧૨૩॥

અને તે સ્ત્રીને ક્યારેય પણ અડવું નહીં ને તે સાથે બોલવું નહીં ॥ અને કોઈ જીવુને વિષે ક્રુરપણું ન કરવું ॥ અને કોઇની થાપણ ન રાખવી. ॥૧૨૪॥

અને વ્યવહાર કારજને વિષે કેનું પણ જમાનગરૂ ન કરવું ॥ અને કોઈ આપત્કાળ આવી પડે તો ભીક્ષા માંગીને પોતાનો નીર્વાહ કરીને તે આપત્કાળને ઓળંગવો પણ કોઇનું કરજતો ક્યારેય ન કરવું.॥૧૨૫॥

અને પોતાના જે શીષ્ય તેમણે ધર્મ નીમીત પોતાને આપ્યું જે અન્ન તે વેચવું નહીં, ને તે અન્ન જુનુ થાય તો તે જુનુ

કોઇકને દઇને નવું લેવું ॥ અને એવી રીતે જે જુનાનું નવું કરીયે તે વેચ્યું ન કેહેવાય. ૧૨૬ ॥

અને ભાદરવા સુદી ચતુર્થીને દીવસે ગણપતીની પૂજા કરવી ॥ તથા આશો વદી ચતુર્દશીને દીવસે હનુમાનની પૂજા કરવી. ॥૧૨૭॥

અને અમારે આશ્રીત જે સર્વે સતસંગી તેમના ધંર્મની રક્ષા કરવાને અર્થે એ સર્વેના ગુરૂપણાને વિષે અમે સ્થાપન કર્યા એવા જે તે અયોઘ્યાપ્રસાદ ને રઘુવીર તેમણે મુમુક્ષુ જનને દીક્ષા આપવી. ॥૧૨૮॥

અને પોતાના આશ્રીત જે સર્વે સતસંગી તેમણે અધીકાર પ્રમાણે પોત પોતાના ધર્મને વિષે રાખવા ॥ અને સાધુને આદરથકી માનવા ॥ તથા સત શાસ્ત્રનો અભ્યાસ જે તે આદરથકી કરવો. ॥૧૨૯॥

અને મોટાં જે મંદીર તેમને વિષે અમે સ્થા-

પન કર્યા એવા જે શ્રી લક્ષ્મિનારાયણ આદીક શ્રી કૃષ્ણના સ્વરૂપ તેમની જે સેવા તે યથાવીધીયે કરીને કરવી. ॥૧૩૦॥

અને ભગવાનના મંદીર પ્રત્યે આવ્યો જે હરકોઇ અન્નાર્થી મનુષ્ય તેની પોતાના સામર્થ પ્રમાણે અન્નને દાને કરીને આદર-થકી સંભાવના કરવી. ॥૧૩૧॥

અને વીદ્યાર્થી ભણાવ્યાની શાળા કરાવીને પછી તેમાં એક વિદ્વાન બ્રાહ્મણને રાખીને પૃથ્વીને વિષે સદવીદ્યાની પ્રર્વતી કરાવવી ॥ કેમજે વીદ્યાદાને કરીને મોટું પુન્ય થાય છે ॥૧૩૨॥

અને હવે એ અયોધ્યા પ્રસાદને રઘુવીર એ બેની જે પત્નીયું તેમણે પોતપોતાના પતીની આજ્ઞાએ કરીને સ્ત્રીયુંનેજ શ્રીકૃષ્ણના મંત્રનો ઉપદેશ કરવો પણ પુરૂષને ન કરવો. ॥૧૩૩॥

અને વળી તે બે જણાની જે પત્નીયું તેમણે પોતાના સમીપ સંબંધ વિનાના જે પુરૂષ તેમનો સ્પર્શ ક્યારેય ન કરવો ॥ ને તેમની સાથે બોલવું નહીં ॥ ને તેમને પોતાનું મુખ પણ ન દેખાડવું ॥ એવી રીતે ધર્મવંશી આચાર્ય ને તેમની પત્નીયું તેમના જે વિશેષ ધર્મ તે કહ્યા ॥૧૩૪॥

હવે ગૃહસ્થાશ્રમીના જે વિશેષ ધર્મ છે તે કહીયે છીયે ॥ અમારે આશ્રીત જે ગ્રહસ્થાશ્રમી પુરૂષ તેમણે પોતાના સમીપ સંબંધ વીનાની જે વીધવા સ્ત્રીયું તેમનો સ્પર્શ ન કરવો ॥૧૩૫॥

અને તે ગૃહસ્થાશ્રમી પુરૂષ તેમણે જવાન અવસ્થાયે જુક્ત એવી જે પોતાની મા, બેનને દીકરી તે સંગાથે પણ આપત્કાળ વીના એકાંત સ્થળને વિષે ન રહેવું ॥ અને પોતાની સ્ત્રીનું દાન કોઈને ન કરવું ॥૧૩૬॥

અને જે સ્ત્રીને કોઇ પ્રકારના વ્યવહારે કરીને રાજાનો પ્રસંગ હોયં તેવી સ્ત્રીનો પ્રસંગ તે પ્રકારે પણ નજ કરવો. ॥૧૩૭॥

અને ગૃહસ્થાશ્રમીં તેમજ પોતાને ઘેર આવ્યો એવો જે અતીથી તેને પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે અન્નાદીકે કરીને પુજવો ॥ અને વળી હોમાદીક જે દેવકર્મ ને શ્રાદ્ધાદીકજે પીતૃકર્મ તે જે તે પોતાના સામર્થ પ્રમાંણે જથાવીધી જેમ ઘટે તેમ કરવું. ॥૧૩૮॥

અને અમારા આશ્રીત જે ગૃહસ્થ તેમણે માતા, પીતાને ગુરૂ તથા રોગાતુર એવો જે કોઇ મનુષ્ય તેમની જે સેવા તે જીવત પરજંત પોતાના સામર્થ પ્રમાણે કરવી ॥૧૩૯॥

અને વળી પોતાના વર્ણાશ્રમને ઘટીત એવો જે ઉદ્યમ તે પોતાનાં સામર્થ પ્રમાણે કરવો ॥ અને કૃશીવૃતીવાળા જે ગ્રહસ્થ સતસંગી તેમણે બળદીયાના વૃશણનો ઉછેદ

ન કરવો ॥૧૪૦॥

અને તે ગૃહસ્થ સતસંગી તેમણે પોતાના સામર્થ પ્રમાણે સમયને અનુસરીને જેટલો પોતાના ઘરમાં વરો હોય તેટલા અન્ન દ્રવ્યનો સંગ્રહ જે તે કરવો ॥ અને જેના ઘરમાં પશુ હોય એવા જે ગૃહસ્થ તેમણે પોતાના સામર્થ પ્રમાણે ચ્યાર પુળાનો સંગ્રહ કરવો ॥૧૪૧॥

અને ગાય બળદ, ભેંસ ઘોડા આદીક જે પશુ તેમની તૃણ જળાદીકે કરીને પોતાવતે જો સંભાવના થાય તો તે પશુ ને રાખવા ને જો સંભાવના ન થાય તો ન રાખવાં ॥૧૪૨॥

અને સાક્ષિયે સહીત લખત કર્યા વીના તો પોતાના પુત્ર ને મીત્રાદીક સાથે પણ પૃથ્વીને ધનના લેણ દેણે કરીને વ્યવહાર જે તે ક્યારેય ન કરવો ॥૧૪૩॥

અને પોતાનું અથવા બીજાનું જે વીવાહ

સંબંધી કારજ તેને વિષે આપવા યોગ્ય જે ધન તેનું સાક્ષીયે સહીત લખત કર્યા વીના કેવળ બોલીજ ન કરવી ॥૧૪૪॥

અને પોતાની ઉપજનું જે દ્રવ્ય તેને અનુસારેજ નીરંતર ખર્ચ કરવો પણ તે ઉપરાંત ન કરવો ॥ અને જે ઉપજ કરતાં વધારે ખરચ કરે છે તેને મોટું દુઃખ થાય છે એમ સર્વે ગૃહસ્થને મનમાં જાણવું. ॥૧૪૫॥

અને પોતાના વ્યવહાર કારજને વિષે જેટલા ધનની ઉપજ હોય તથા જેટલો ખરચ હોય તે બેને સંભારીને નીત્ય પ્રત્યે રૂડા અક્ષરે કરીને પોતાને તેનું નામું લખવું.॥૧૪૬॥

અને જે ગૃહસ્થાશ્રમી સતસંગી તેમણે પોતાની જે વૃતી ને ઉદ્યમ તે થકી પામ્યું જે ધન ધાન્યાદીક તે થકી દશમો ભાગ કાઢીને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને અર્પણ કરવો॥ અને જે વ્યવહારે દુર્બળ હોય તેમણે વી-

શમો ભાગ અર્પણ કરવો ॥૧૪૭॥

અને એકાદશી આદીક જે વ્રત તેમનું ઉદ્યાપન તે જે તે પોતાના સામર્થ પ્રમાણે યથા શાસ્ત્ર કરવું ॥ તે ઉદ્યાપન કેવું છે તો પોતાના મનવંછીત ફળનું આપનારૂં છે. ॥૧૪૮॥

અને શ્રાવણ માસને વિષે શ્રી મહાદેવનું પૂજન જે તે બીલ્વ પત્રાદીકે કરીને પ્રીતી પૂર્વક સર્વ પ્રકારે પોતાને કરવું અથવા બીજા પાસે કરાવવું ॥૧૪૯॥

અને પોતાના જે આચાર્ય તે થકી તથા શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનના જે મંદીર તે થકી કરજ ન કાઢવું ઃ અને વળી તે પોતાના આચાર્ય થકી ને શ્રી કૃષ્ણના મંદીરથકી પોતાના વ્યવહારને અર્થે પાત્ર, ઘરેણાં ને વસ્ત્રાદીક જે વસ્તુ તે માગી લાવવાં નહીં ॥૧૫૦॥

અને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન તથા પોતાના ગુરૂ તથા સાધુ એમના દર્શન કરવાને અર્થે જાતે

સતે મારગને વિષે પારકું અન્ન ખાવું નહીં તથા શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન તથા પોતાના ગુરૂ તથા સાધુ તેમના જે સ્થાનક તેમને વિષે પણ પારકું અન્ન ખાવું નહીં ॥ કેમજે તે પારકું અન્ન તો પોતાના પુણ્યને હરી લે એવું છે માટે પોતાની ગાંઠનું ખરચ ખાવું ॥૧૫૧॥

અને પોતાનું કામકાજ કરવાને તેડયા જે મજુર તેમને જેટલું ધન અથવા ધાન્ય દીધાનું કહ્યું હોય તે પ્રમાણેજ આપવું પણ તેમાંથી ઓછું ન આપવું ॥ અને પોતા પાસે કોઈ કરજ માગતો હોય ને તે કરજ દઈ ચુકયા હોઇયે તે વાતને છાંની ન રાખવી ॥ તથા પોતાનો વંશ તથા કન્યાદાન તે પણ છાનું ન રાખવું અને દુષ્ટ એવા જે જન તેમની સાથે વ્યવહાર ન કરવો ॥૧૫૨॥

અને જે ઠેકાણે પોતે રેહેતા હોઇયે તે ઠેકાણે કોઈ કઠણ ભૂંડો કાળ અથવા શત્રુ અ-

થવા રાજા તેમના ઉપદ્રવે કરીને સર્વે પ્રકારે પોતાની લાજ જતી હોય કે ધનનો નાશ થતો હોય કે પોતાના પ્રાણનો નાશ થતો હોય ॥૧૫૩॥

અને તે પોતાનું મૂળ ગરાસનું તથા વતનનું ગામ હોય તો પણ તેનો વીવેકી એવા જે અમારા સત્સંગી ગૃહસ્થ તેમણે તત્કાળ ત્યાગ કરી દેવો ને જયાં ઉપદ્રવ ન હોય એવો જે બીજો દેશ તે પ્રત્યે જઇને સુખેથી રેહેવું ॥૧૫૪॥

અને ધનાઢય એવા જે ગૃહસ્થ સતસંગી તેમણે હીંસાયે રહીત એવા જે વિષ્ણુ સંબંધી જજ્ઞ તે કરવા ॥ તથા તીર્થને વિષે તથા દ્વાદશી આદીક પર્વને વિષે બ્રાહ્મણ તથા સાધુ તેમને જમાડવા ॥૧૫૫॥

અને તે ધનાઢય એવા જે ગૃહસ્થ સતસંગી તેમણે ભગવાનનાં મંદીરને વિષે મોટા ઉછવ કરવા ॥ તથા સુપાત્ર એવા જે બ્રાહ્મણ

તેમને નાના પ્રકારનાં દાન દેવાં. ॥૧૫૬॥

અને અમારે આશ્રીત એવા જે સત્સંગી રાજા તેમણે ધર્મશાસ્ત્રને આસરીને પોતાના પુત્રની પેઠે પોતાની પ્રજાનું પાલન કરવું અને પૃથ્વીને વિષે ધર્મનું સ્થાપન કરવું ॥૧૫૭॥

અને તે રાજા તેમણે રાજ્યના જે સાત અંગ તથા ચાર ઉપાય તથા ૬ ગુણ તે જે તે લક્ષણે કરીને જથાર્થપણે જાણવા ॥ અને તીર્થ જે ચાર મોકલ્યાના સ્થાનક તથા વ્યવહારના જાણનારા જે સભાસદ, તથા દંડવા જોગ્ય જે માણસ, તથા દંડવા જોગ્ય જે નહીં એવા જે માણસ એ સર્વેને લક્ષણે કરીને જથાર્થપણે જાણવા. ॥૧૫૮॥

હવે સુવાસની બાઇયું ના વિશેષ ધર્મ કહીયે છીયે ॥ અમારે આશ્રીત જે સુવાસની બાઇયું તેમણે પોતાનો પતી અંધ હોય, રોગી હોય, દરીદ્રી હોય નપુશંક હોય તોપણ તેને

ઇશ્વરની પેઠે સેવવો ॥ અને તે પતી પ્રત્યે કટુક વચંન ન બોલવું ॥૧૫૯॥

અને તે સુવાસની સ્ત્રીયું તેમણે રૂપને જોબન તેણે જુક્ત ને ગુણવાન એવો જે અન્ય પુરૂષ તેનો પ્રસંગ સહજ સ્વભાવે પણ નજ કરવો. ॥૧૬૦॥

અને પતીવ્રતા એવી જે સુવાસની સ્ત્રીયું તેમણે પોતાની નાભી, સાથલ ને છાતી તેને બીજો પુરૂષ દેખે એમ ન વરતવું ॥ અને ઓઢયાના વસ્ત્ર વીના ઉઘાડે શરીરે ન રહેવું ॥ અને ભાંડ ભવાઈ જોવા ન જાવું ॥ અને નીર્લજ એવી જે સ્ત્રીયું તથથાસ્વૈરીણી, કામની ને પુંશ્ચલી એવી જે સ્ત્રીયુ તેમનો સંગ ન કરવો. ॥૧૬૧॥

અને તે સુવાસની સ્ત્રીયું તેમણે પોતાનો પતી પરદેશ ગએ સતે આભુષણ ન ધારવાં ॥ ને રૂડાં વસ્ત્ર ન પેરવાં ॥ ને પારકે ઘેર

બેસવા ન જવું ॥ અને હાસ્ય વિનોદાદીકનો ત્યાગ કરવો ॥૧૬૨॥

હવે વીધવા સ્ત્રીયુંના વિશેષ ધર્મ કહીયે છીએ ॥ અમારે આશ્રીત જે વીધવા સ્ત્રીયું તેમણે તો પતી બુદ્ધીયે કરીને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને સેવવા અને પોતાના પીતા, પુત્રાદીક જે સંબંધી તેમની આજ્ઞાને વીષે વરતવું પણ સ્વતંત્રપણે ન વરતવું.॥૧૬૩॥

અને તે વીધવા સ્ત્રીયું તેમણે પોતાના સમીપ સંબંધ વીનાના જે પુરૂષ તેમનો સ્પર્શ ક્યારેય ન કરવો ॥ અને પોતાની જોબન અવસ્થાને વીષે અવસ્ય કારજ વીના સમીપ સંબંધ વીનાના જે જુવાન પુરૂષ તેમની સાથે ક્યારેય પણ બોલવું નહી. ॥૧૬૪॥

અને ધાવણો જે બાળક તેના સ્પર્શને વીષે તો જેમ પસુને અડી જવાય ને દોષ નથી તેમ દોષ નથી ॥ અને કોઇ અવસ્યનું

કામકાજ પડે તેને વીષે કોઈક વૃદ્ધ પુરૂષને અડી જવાય તથા વૃદ્ધ સાથે બોલાય તેને વીષે દોષ નથી. ॥૧૬૫॥

અને તે વીધવા સ્રીયું તેમણે પોતાના સમીપ સંબંધ વીનાના જે પુરૂષં તે થકી કોઈ વીદ્યા પણ ન ભણવી॥ અને વ્રત ઉપવાસે કરીને વારંવાર પોતાના દેહનું દમન કરવું॥૧૬૬॥

અને તે વીધવા સ્રીયું તેમણે પોતાના ઘરમાં પોતાના જીવત પરજંત દેહ નીર્વાહ થાય એટલુંજ જો ધન હોય તો તે ધન જે તે ધર્મ કારજને વીષે પણ ન આપવું અને જો તેથી અધીક હોય તો આપવું. ॥૧૬૭॥

અને તે વીધવા સ્રીયું તેમણે એકવાર આહાર કરવો ને પૃથ્વીને વીષે સુવું ॥ અને મૈથુનાશક્ત એવાં જે પશુ પક્ષી આદીક જીવ પ્રાણી માત્ર તેમને ક્યારેય પણ જાણીને જોવા નહીં. ॥૧૬૮॥

અને તે વીધવા સ્રીયું તેમણે સુવાસની સ્રીના જેવો વેશ ન ધારવો ।। તથા સંન્યાસણી તથા વેરાગણ તેનાં જેવો વેશ ન ધારવો ।। અને પોતાના દેશ કુળને આચાર તેને વિરૂદ્ધ એવો જે વેસ તે પણ ક્યારેય ન ધારવો ।।૧૬૯।।

અને ગર્ભની પાડનારી જે સ્રી તેનો સંગન કરવો અને તેનો સ્પર્શ પણ ન કરવો ।। અને પુરૂષના રસ શૃંગાર સંબંધી જે વારતા તે ક્યારેય ન કરવી ને ન સાંભળવી. ।।૧૭૦।।

અને જુવાન અવસ્થાને વિષે રહી એવી જે વીધવા સ્રીયું તેમણે જુવાન અવસ્થાવાળા જે પોતાના સંબંધી પુરૂષ તેમની સંગાથે પણ એકાંત સ્થળને વિષે આપત્કાળ પડયા વીના ન રહેવું. ।।૧૭૧।।

અને હોળીની રમત ન કરવી અને આભૂષણાદીકનું ધારણ ન કરવું ।। અને સુવર્ણા-

દ્દીક ધાતુના તારે જુક્ત એવાં જે ઝીણાં વસ્ત્ર તેનું ધારણ પણ ક્યારેય ન કરવું. ॥૧૭૨॥

અને સુવાસની ને વીધવા એવી જે સ્ત્રીયું તેમણે વસ્ત્ર પહેર્યા વીના નાહવું નહીં ॥ અને પોતાનું જે રજસ્વળાપણું તે કોઈ પ્રકારે ગુપ્ત ન રાખવું. ॥૧૭૩॥

અને વળી રજસ્વળા એવી જે સુવાસનીને વીધવા સ્ત્રીયું તે ત્રણ દીવસ સુધી કોઇ મનુષ્યને તથા વસ્ત્રાદીકને અડે નહીં અને ચોથે દીવસે નાહીને અડવું ॥ એવી રીતે ગ્રહસ્થાશ્રમી એવા જે પુરૂષ ને સ્ત્રીયું તેમના જે આ વિશેષ ધર્મ કહ્યા તે સર્વે ધર્મવંશી આચાર્ય ને તેમની પત્નીયું તેમણે પણ પાળવા કેમ જે એ ગૃહસ્થ છે ॥૧૭૪॥

હવે નૈષ્ટીક બ્રહ્મચારીના જે વિશેષ ધર્મ તે કહીયે છૈયે ॥ અમારે આશ્રીત જે નૈષ્ટીક બ્રહ્મચારી તેમણે સ્ત્રી માત્રનો સ્પર્શ ન કરવો॥

અને સ્રીયું સંગાથે બોલવું નહીં ને જાણીને તે સ્રીયું સનમુખ જોવું નહીં ॥૧૭૫॥

અને તે સ્રીયુંની વારતા કયારેય ન કરવી ને ન સાંભળવી ॥ અને જે સ્થાનકને વિષે સ્રીયુંનો પગ ફેર હોય તે સ્થાનકને વિસે સ્નાનાદીક ક્રીયા કરવા ન જાવું. ॥૧૭૬॥

અને દેવતાની પ્રતીમા વીના બીજી જે સ્રીની પ્રતીમા ચીત્રની અથવા કાષ્ટાદીકની હોય તેનો સ્પર્શ ન કરવો ॥ અને જાણીને તો તે પ્રતીમાને જોવી પણ નહીં ॥૧૭૭॥

અને તે નૈષ્ટીક બ્રહ્મચારી તેમણે સ્રીની પ્રતીમાં ન કરવી ને સ્રીએ પોતાના શરીર ઉપર ધારેલું જે વસ્ત્ર તેને અડવું નહીં ॥ અને મૈથુનાશકત એવા જે પશુ પક્ષાદીક પ્રાણી માત્ર તેમને જાણીને જોવા નહીં. ॥૧૭૮॥

અને સ્રીના વેશને ધરી રહ્યો એવો જે પુરૂષ તેને અડવું નહીં ને તેની સામું જોવું

નહીં ॥ ને તે સાથે બોલવું નહીં ॥ અને સ્ત્રીનો ઉપદેશ કરીને ભગવાનની કથા કીર્તન પણ ન કરવાં. ॥૧૭૯॥

અને તે નૈષ્ટીક બ્રહ્મચારી તેમણે પોતાના બ્રહ્મચાર્ય વૃતનો ત્યાગ થાય એવું જે વચન તે તો પોતાના ગુરૂનુ પણ ન માનવું ॥ ને સદાકાળ ધીરજવાન રહેવું ને સંતોષે જુકત રેહેવું ને માન રહીત રેહેવું ॥૧૮૦॥

અને બળાત્કારે કરીને પોતાને અતીસે સમીપ આવતી એવી જે સ્ત્રી તેને બોલીને અથવા તિરસ્કાર કરીને પણ તુરત વારવી પણ સમીપે આવવા દેવી નહીં ॥૧૮૧॥

અને જો કયારેક સ્ત્રીયુંનો અથવા પોતાનો પ્રાણ નાશ થાય એવો જો આપત્કાળ આવી પડે ત્યારે તો તે સ્ત્રીયુંને અડીને અથવા તે સાથે બોલીને પણ તે સ્ત્રીયુંની રક્ષા કરવી ને પોતાની પણ રક્ષા કરવી ॥૧૮૨॥

અને નૈષ્ટીક બ્રહ્મચારી તેમણે પોતાને શરીરે તૈલમર્દન ન કરવું. ને આયુદ્ધ ન ધારવું અને ભયંકર એવો જે વેશ તે ન ધારવો ને રસના ઇંદ્રીને જીતવી. ॥૧૮૩॥

અને જે બ્રાહ્મણના ઘરને વિષે સ્ત્રી પીરસનારી હોય તેને ગેર ભીક્ષા કરવા જવું નહીં ॥ અને જયાં પુરૂષ પીરસનારો હોય ત્યાં જવું ॥૧૮૪॥

અને નૈષ્ટીક બ્રહ્મચારી તેમણે વેદ શાસ્ત્ર નો અભ્યાસ કરવો અને ગુરૂની સેવા કરવી॥ ને સ્ત્રીયુંની પેઠેજ સ્ત્રૈણ પુરૂષનો સંગ જે તે સર્વકાળે વર્જવો ॥૧૮૫॥

અને જે જાતીયે કરીને બ્રાહ્મણ હોય તે કોઇ ને પણ ચર્મવારી ન પીવું ॥ અને ડુંગળીને લસણ આદીક જે અભક્ષ વસ્તુ તે બ્રાહ્મણ જાતી હોય તેમણે કોઇ પ્રકારે ન ખાવું ॥૧૮૬॥

અને બ્રાહ્મણ હોય તેમણે સ્નાન, સંધ્યા, ગાયત્રીના જપ, શ્રી વિષ્ણુની પૂજા ને વૈશ્વદેવ એટલા વાના કર્યા વિના ભોજન કરવું નહીં. એવી રીત્યે નૈષ્ટીક બ્રહ્મચારીના વિશેષ ધર્મ કહયા. ॥૧૮૭॥

હવે સાધુના વિશેષ ધર્મ તે કહીયે છીયે ॥ અમારે આશ્રીત જે સર્વે સાધુ તેમણે નૈષ્ટીક બ્રહ્મચારીની પેઠે સ્ત્રીયુંના દર્શણ ભાષણાદીક પ્રસંગનો ત્યાગ કરવો ॥ તથા સ્ત્રૈણ પુરૂષના પ્રસંગાદીકનો ત્યાગ કરવો અને અંતરશત્રુ જે કામ, ક્રોધ, લોભ ને માન આદીક તેમને જીતવા ॥૧૮૮॥

અને સર્વે ઇંદ્રીઓ તે જીતવી ને રસના ઇંદ્રીયને તો વિશેષપણે કરીને જીતવી ॥ અને દ્રવ્યનો સંગ્રહ પોતાને કરવો નહીં ને કોઇ બીજા પાસે પણ કરાવવો નહીં ॥૧૮૯॥

અને કોઇની પણ થાપણ ન રાખવી અને

કયારેય પણ ધીરજતાનો ત્યાગ ન કરવો ॥ અંને પોતાના ઉતારાની જાયગા બંધીની હોય તો તેને વિષે કયારેય પણ સ્ત્રીનો પ્રવેસ થવા દેવો નહી. ॥૧૯૦॥

અને સાધુ તેમણે આપત્કાળ પડયા વિના રાત્રીને વિષે સંગ સોબત વિનાનું ચાલવું નહી. તથા આપત્કાળ પડયા વિના કયારેય પણ એકલા ચાલવું નહીં ॥૧૯૧॥

અને જે વસ્ત્ર બહુ મૂળવાળું હોય તથા ચિત્ર વિચીત્ર ભાતનું હોય ॥ તથા કુસુંબાદીક જે રંગ તેણે કરીને રંગેલું હોય ॥ તથા શાલ દુશાલો હોય ને તે જો બીજાની ઇચ્છાએ કરીને પોતાને પ્રાપ્ત થયું હોય તો પણ તે વસ્ત્ર પોતાને પેરવું ઓઢવું નહીં ॥૧૯૨॥

અને ભીક્ષા તથા સભા પ્રસંગ એ બે કારજ વિના ગ્રહસ્થના ઘંર પ્રત્યે જાવું નહી॥ અંને ભગવાનની નવ પ્રકારની ભકતી તે

વિના વ્યર્થ કાળ નીર્ગમવો નહીં ॥ નિરંતર ભક્તી કરીનેજ કાળ નીર્ગમવો ॥૧૯૩॥

અને જે ગૃહસ્થના ઘરને વિષે રાંધેલ અન્નને પીરસનારો પુરૂષજ હોય તથા સ્ત્રીયુંના દર્શનાદીક પ્રસંગ કોઈ રીતે થાય એમ ન હોય ॥૧૯૪॥

એવી રીતનું જે ગૃહસ્થનું ઘર તે પ્રત્યે અમારા સાધુ તેમણે જમવા જવું અને એ કહ્યું તેવું ન હોય તો કાચું અન્ન માગીને પોતાને હાથે રસોઇ કરીને ભગવાનને નૈવેદ્ય ધરીને જમવું ॥૧૯૫॥

અને પુર્વે રૂષભદેવ ભગવાનના પુત્ર જે ભરતજી તે જે તે પૃથ્વીને વિષે જડ બ્રાહ્મણ થકી જેમ વીચારતા હવા તેમજ પરમહંસ એવા જે અમાંરા સાધુ તેમણે વર્તવું ॥૧૯૬॥

અને નૈષ્ટીક બ્રહ્મચારીને એ સાધુ તેમણે તાંબુલ તથા અફીણ તથા તમાકુ ઇત્યાદીકનું

જે ભક્ષણ તે જતને કરીને વર્જવું. ાા૧૯૭ાા

અને નૈષ્ટીક બ્રહ્મચારીને સાધુ તેમણે ગર્ભાધાન આદીક જે સંસ્કાર તેમને વિષે જમવું નહીં ાા તથા એકાદશાહ પરજંત જે પ્રેતશ્રાદ્ધ તેમને વિષે જમવું નહીં ાા તથા દ્વાદશાહ શ્રાદ્ધ તેમને વિષે જમવું નહીંાા૧૯૮ાા

અને રોગાદીક આપત્કાળ પડયા વિના દીવસે સુવું નહીં ાા અને ગ્રામ્ય વાર્તા કરવી નહીં ને જાણીને સાંભળવી નહીં ાા૧૯૯ાા

અને તે નૈષ્ટીક બ્રહ્મચારી ને સાધુ તેમણે રોગાદીક આપત્કાળ પડયા વિના ખાટલા ઉપર સુવું નહીં ાા અને સાધુની આગળ તો નીરંતર નીષ્કપટપણે વરતવું ાા૨૦૦ાા

અને તે સાધુને બ્રહ્મચારી તેમણે કોઈક કુમતીવાળો દુષ્ટજન હોય તે પોતાને ગાળ દે અથવા મારે તો તે સહનજ કરવું પણ તેને સામી ગાળ ન દે ને મારવું નહીં ાા ને

તેનું જેમ હીત થાય તેમજ મનમાં ચીંતવન કરેવું પણ તેનું ભુંડું થાય એવો તો સંકલ્પ પણ ન કરવો ॥૨૦૧॥

અને કોઇનું દૂતપણું ન કરવું ॥ તથા ચાડીયાપણું ન કરવું ॥ અને કોઈના ચાર ચક્ષુ ન થવું॥ અને દેહને વીષે અહંબુદ્ધી ન કરવી ને સ્વજનાદીકને વિષે મમતા ન કરવી ॥ એવી રીતે સાધુના વિશેષ ધર્મ કહ્યા.॥૨૦૨॥

અને અમારા આશ્રીત એવા જે સંતસંગી બાઇ ભાઇ સર્વે તેમના જે સામાન્ય ધર્મને વિશેષ ધર્મ તે જે તે સંક્ષેપે કરીને આવી રીતે અમે લખ્યા છે ॥ અને આ ધર્મનો જે વીસ્તાર તે તો અમારા સંપ્રદાયના જે ગ્રંથતે થકી જાણવો ॥૨૦૩॥

અને હવે જે સતશાસ્ત્ર તેનો જે સાર તેને અમે અમારી બુદ્ધીયે કરીને ઉદ્ધારીને આ શિક્ષાપત્રી લખી છે ॥ તે કેવી છે તો સર્વે

મનુષ્ય માત્રને મનવાંછીત ફળની દેનારી છે એ હેતુ માટે અમારા આશ્રીત જે સર્વે સતસંગી તેમણે સાવધાન પણે કરીને નીત્યે પ્રત્યે આ શિક્ષાપત્રીને અનુસરીનેજ વર્તવુંાં પણ પોતાના મનને જાણે તો ક્યારેય ન વર્તવું ॥૨૦૫॥

અને જે અમારા આશ્રીત પુરૂષને સ્ત્રીયું તે જે તે આ શિક્ષાપત્રી પ્રમાણે વરતસે તે ધર્મ, અર્થ, કામ ને મોક્ષ એ ચાર પુરૂષાર્થની સીદ્ધીને નિશ્ચે પામશે ॥૨૦૬॥

અને જે બાઇ ભાઇ આ શિક્ષાપત્રી પ્રમાણે નહીં વર્તે તે તો અમારા સંપ્રદાય થકી બહાર છે એમ અમારા સંપ્રદાયવાળા સ્ત્રીને પુરૂષ તેમણે જાણવું. ॥૨૦૭॥

અને અમારા આશ્રીત જે સંતસંગી તેમણે આ શિક્ષાપત્રીનો નિત્યે પાઠ કરવો ॥ અને જેને ભણતાં આવડતું ન હોય તેમણે આદર-

થકી આ શિક્ષાપત્રીનું શ્રવણ કરવું ॥૨૦૮॥

અને આ શીક્ષાપત્રીને વાંચી સંભળાવે એવો કોઇ ન હોય ત્યારે તો નીત્ય પ્રત્યે આ શીક્ષાપત્રીનિ પૂજા કરવી ॥ અને આ જે અમારી વાણી તે અમારૂં સ્વરૂપ છે એવી રીતે પરમ આદર થકી માનવી ॥૨૦૯॥

અને આ જે અમારી શિક્ષાપત્રી તે જે તે દૈવી સંપ્રદાયે કરીને જુકત જે જન હોય તેને આપવી ॥ અને જે જન આસુરી સંપ્રદાય કરીને જુકત હોય તેને તો કયારેય ન આપવી ॥૨૧૦॥

સંવત ૧૮૮૨ અઢાર બાસીના માહા સુદી પંચમીને દીવસે આ શીક્ષીપત્રી અમે લખી છે તે પરમ કલ્યાણકારી છે ॥૨૧૧॥

અને પોતાના આશ્રીત જે ભકતજન તેમની જે સમગ્ર પીડા તેના નાશના કરનારા એવાને ધર્મે સહીત જે ભકતી તેની રક્ષાના કર

નારા એવા ॥ ને પોતાના ભકતજનને મનવાંછીત સુખના આપનારા એવા જે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન તે જે તે અમારા સમગ્ર મંગળને વિસ્તારો ॥૨૧૨॥

ઇતી શ્રી સહજાનંદ સ્વામી શીષ્ય નીત્યાનંદ મુની લીખીતા શિક્ષાપત્રી ટીકા સમાપ્ત ॥

શ્રી સ્વામીનારાયણ સત્ય છે.

મંગળ મૂર્તિ મહાપ્રભુ છબ નૌતમ ઘનશ્યામ ॥ સુંદર ભકિત ધર્મ સુત, નિગમ રટત જેહિ નામ ॥૧॥ એહિ છબિ મેરે અંતરે બસો નિરંતર આય ॥ આળસ તમ અજ્ઞાનતા જેહિ પદચિંત તજાય, ॥૨॥ કામાદિક શત્રુ કહે, અધર્મવંસ અપાર ॥ તેહિ ખલટાલન પ્રગટ ભએ, કળિમાંહી ધર્મ કુમાર ૩

અથ પ્રાર્થનામાળા લિખ્યતે.

હું જે તે શ્રીસ્વામિનારાયણને નમસ્કાર

કરૂં છું તે કેવા છે તો સર્વ થકી અતિશેપર એવું જે પોતાનું અક્ષર ધામ તેને વિશે બ્રહ્મરૂપ એવાં જે પોતાના ભકત જન તેમણે સેવ્યાં છે ચરણ જુગલ તે જેનાં છે અને વળી કેવાં છે તો વેદાંત જે ઉપનિષદ તથા વ્યાસ સૂત્ર તેણે કરીને બહુ પ્રકારે જાંણવા જોગ્ય છે સ્વરૂપ જેનું એવા છે અને પ્રભુ કેતાં અતિશે સમર્થ છે અને વળી કેવા છે તો અનેક કોટી એવા જે બ્રહ્માંડ તેની જે ઉત્પતિ સ્થિતિને પ્રલય તેના કરનારા જે પુરૂષને પ્રકૃતિ તેના નિયંતા છે અનેક કરૂણાના સાગર છે॥૧॥

અને ભકિત ધર્મના પુત્રને ઇશ્વરના પણ ઈશ્વર એવા જે તે શ્રીસ્વામીનારાયણ તેને આશર્યા એવા જે ભકતજન તેમને તે સ્વામી થઇ જે દિવસ દિવશં પ્રત્યે પ્રાર્થના કરવા જોગ્ય છે કેતાં માંગવાનું છે તેનું તે હરિ ભકતને સુંકરીને જ્ઞાન થાય તેને અર્થે કહું જે તે તેને

ખું છું ॥૨॥ હે શ્રીહરે સર્વ નિશ્ચય થકી
ઉત્તમ એવો જે તમારા સ્વરૂપનો નિર્વીકલ્પ
નિશ્ચય તે મુને આપો ॥૩॥ હે પ્રભો હે
સ્વામિન્ હે સુખના સાગર તમારી મૂર્તિના
સંબંધ થકી થયું જે સુખ તે સર્વ સુખથી
ઉત્તમ છે તેજ સુખ મુને આપો પણ તે
વિના બીજું જે સુખ તે કયારેય પણ આપશો
નહિ ॥૪॥ હે હરે એક તમારા આકાર
વિના બીજા જે આ લોકને વિષે માયામાંથી
ઉત્પન્ન થયા એવા આકાર માત્ર તે અતિ
તુચ્છ થઈ જાઓ તથા અતિશે દુઃખ રૂપ
થઈ જાઓ ॥૫॥ હે ભક્તિ ધર્મના પુત્ર
એવા હરિ કૃષ્ણ તમારા મહાત્મ જ્ઞાને જુક્ત
એવી જે તમારી એકાંતિક ભક્તિ તે સર્વ થકી
ઉત્તમ છે તે ભક્તિ તમે મુને આપો ॥૬॥ અને
કામ લોભ સ્વાદ સ્નેહ માન ને ક્રોધ એ આદિક
જે દોષ તે રૂપ જે અધર્મનો સર્ગ તે એ

તમારી એકાંતિક ભક્તિને વિષે મોટો અંતરાય રૂપ છે કેતાં મોટા વિઘ્નનો કરનારો છે તે અધર્મના સર્ગ થકી તમે મારી રક્ષા કરો ॥૭॥

અને જ્ઞાન વૈરાગ્ય વિવેક બ્રહ્મચર્ય અહિંસાને શ્રદ્ધાએ આદિક જે રૂડા ગુણ તે રૂપ જે ધર્મનો સર્ગ એ તમારી એકાંતિક ભક્તિને વિષે મોહોટો સહાય રૂપ છે કેતાં અતિશે સહાયનો કરનારો છે તે ધર્મના સર્ગને વિષે મુને અતિશે દૃઢ સ્થિતિ દેજ્યો ॥૮॥ હે સ્વામિન્ તમને વ્હાલા એવા જે તમારા એકાંતિક ભક્ત તેમનો જે સમાગમ તે મુને નિરંતર દેજો તે સમાગમ કેવો છે તો સર્વ સંત જને માગ્યો છે ॥૯॥ અને આ લોકને વિષે તમારી ઉપાસનાયે રહિત એવા જે કેવળ બ્રહ્મ જ્ઞાની હોય તથા શક્તિ પંથી હોય તથા નાસ્તિક હોય તથા કૂડા પંથી હોય તેનો જે સંગ તે જે પ્રકારે મુને ક્યારેય પણ

થાય નહિ તેવી રીત્યે મારી ઉપર તમે કૃપા કરો ॥૧૦॥ હે નાથ હે પ્રભો હે સ્વામિન્ મુને જે તમારૂં ભક્તપણું છે તેને વિષે કોઈ દોષ તે કોઇ રીત્યે ક્યારેય પણ બાકી રેહેવા દેશોમાં કેતાં તમારો ભક્ત એવો જે હું તે મારે વિષે કોઇ દોષ રહી જાય નહિ એવી કૃપા કરજો ॥૧૧॥ હે સ્વામિન્ તમને તમારા જે ભક્ત તેનો જે દ્રોહ તે ક્યારે પણ થાય નહિ એ હું તમ પાસે માગુ છું તે આપો ॥૧૨॥ અને તમારા ચરણ કમલની સેવાની જે ઇચ્છા તે વિના બિજા કોઈ પદાર્થની વાસના બાકી રહી જાય નહિ એવી રીત્યે મારી ઉપર તમે કૃપા કરો ॥ કેતાં એક તમારા ચરણ કમળની સેવાનીજ ઇચ્છા રહે પણ બીજા કોઇ પદાર્થની વાસના ન રહે એવી કૃપા કરો ॥૧૩॥ અને સ્થુલ સૂક્ષ્મને કારણ એ જે મારા ત્રણ્ય દેહ તેને વિષે અંહબુદ્ધિ થાશોમાં કેતાં એ દેહ હું

છું એમ માનશોમાં ।। અને તે દેહ સંબંધી પદાર્થ માત્ર તથા દેહના સંબંધિ જન તેમને વિષે મમતા થાશોમાં કેતાં એ મારા છે એમ મંનાસોમાં ।। અને તે અહં બુદ્ધિને મમતા તે તમારા એકાંતિક ભક્ત એવા જે સાધુ તે મને વિષે સર્વ પ્રકારે થાજયો ।।૧૪।। હે પ્રભો બ્રહ્મરૂપ કેતાં બ્રહ્મ સાથે એકત્વ ભાવને પામ્યો એવો મારો જીવાત્મા તેણે કરીને કેતાં તે બ્રહ્મરૂપ થૈને પર બ્રહ્મ એવા જે તમે તે તમારે વિષે મારે સર્વ થકી અધિક એવો સ્નેહ થાજ્યો તે તમે કેવા છો તો સદા પોતાના અક્ષર ધામ ને વિષે વિરાજમાનછોને ધર્મ દેવના પુત્ર છો ।। ૧૫ ।। અને તમારા દાસનો દાસ એવો જે હું તે મુને તમારા સમીપને વિષે રાખીને નિરંતર તમારૂં દર્શન ઘો તે તમારૂં દર્શન કેવું છે તો તમારા જે એકાંતિક ભક્ત તેમણે નિરંતર અતિશે

પ્રિયપણે કરીને ઈચ્છ્યું તે દર્શન મુને આપો ॥૧૬॥ હે ભકિત ધર્મના પુત્ર હે ભક્ત વત્સલ હે હરે તમારી સ્તુતિ કરીને તમને નમસ્કાર કરીને તમારી પાસે મે માગ્યા એવા જે આ સર્વ ગુણ તે મુને દયા કદીને આપો ॥૧૭॥ અને શ્રી ભકિત ધર્મના પુત્ર એવા જે શ્રી હરી તેના જે ભકત તેમને દિવસ દિવસ પ્રત્યે શ્રી હરિની પૂજા કરીને તેમની પાસે આજે કર્યું તેજ માગવું પણ બીજુ માગવું નહિ ॥ અને પ્રમાદ જે અસાવધાનપણું કરવાનું ન કરવુંને ન કરવાનું કરવું એવું ગાફલપણું તેનો ત્યાગ કરિને જે પ્રકારે એવા ગુણ પોતામાં આવે તેવી રીત્યે વરતવાનું જતન અતિસે આદરે કરીને કરવું પણ કેવલ એમ માગીને આળસુ થૈને બેસિ રહેવું નહિ ॥ અને એવા ગુણ પોતામાં જેવી રીત્યે આવે એવા સાધનમાં સાવધાન થૈને વરતવું॥૧૮॥

ઇતિ એવી રીત્યે શુકાનંદ મુનિયે રચી જે આ શ્રીહરિનિ પ્રાર્થના માલા તે સંપૂર્ણ થઇ ॥

અથ શ્રી યોગાનંદ મુનિવિરચિત શ્રી સહજાનંદ સ્વામિ પ્રાર્થનાષ્ટપદી લિખ્યતે ॥ જલધર સુંદર મદન મનોહર હૃદય તમો હર કૃષ્ણહરે ॥ વૃષકુલ ભૂષણ લલિત વિદૂષણ દિવ્ય વિભુષણ દિવ્યગતે ॥ જય જય જય કર દીન દયા કર જગતિ દિવાકર દિવ્યપતે ॥ ૧ ॥ નિજ જન રંજન ભવ ભય ભંજન ભુવન નિરંજન ભકત રતે ॥ મુનિ જન મંડન વિષય વિખંડન ખલજન દંડન દંડવિધે ॥ જય જય ॥૨॥ અસુર નિકંદન સુર વૃષનંદન ચર્ચીત ચંદન મુકત મુને ॥ ભવજલ તારણ દોષ નિવારણ મંગલ કારણ મુકિત પતે ॥ જય જય ॥૩॥ સરસિજ લોચન જેનિ મૃતિમોચનરવિ શશિ રોચન રાજિગતે ॥ અસુર વિમોહન સુર સુખ દોહન વારણ રોહણ શાધતે ॥

જય જય ॥૪॥ નિજ હિત શાસન શાપનિ વાસન હય ગુરૂડાસન સાદિ વૃતે ॥ દુર્ગ પુરાસન ભકતે નિવાસન ભૃજિત કુવાસન ભકત-રતે જય જય ॥૫॥ રચિત નિજાવન ભકિત વિભાવન પંકિત સુપાવન પુણ્યપતે ॥ શંકુર શંકર વૈરિ ભયંકર ધર્મ ધુરંધર યોગિગતે ॥ જય જય ॥૬॥ ખંડિત ચંડ પંડિત મંડજિત પાખંડં દંડભટમ્॥ કંપિત કાલં વૃષ કુલપાલં વર વનમાલ પીત પટમ્ ॥ જય જય ॥૭॥ શ્રિત સુખ કંદંબોધિત મંદં સહજાનનંદં ત્વાહં ભજે ॥ કુરતવ દાસ ચરણ વિના સંત્યકત કુવા સંયોગ મુનિમ્ ॥ જય જય૦ ॥૮॥ ઇતિ શ્રીયોગાનંદ મુનિ વિરચિત શ્રી સહજાનંદ સ્વામિ પ્રાર્થનાષ્ટપદી સમાપ્ત ॥

સંવત ૧૮૭૬ના માગસર સુદી છઠને દીવસ શ્રીજી મહારાજ શ્રી ગઢડા મધે દાદા ખાચરના દરબારમાં રાત્રીને સમે વીરાજમાન

હતા અને સર્વે શ્વેત વસ્ત્ર ધારણ કર્યાં હતાં અને પોતાના મુખારવીંદની આગળ મુની તથા દેશ દેશના હરીભકતની સભા ભરાઇને બેઠી હતી. પછી શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે જેને ભગવાનની મુર્તિ અંતરમાં અખંડ દેખાતી હોય તેણે પણ ભગવાનને જે જે અવતારે કરીને જેજે સ્થાનકને વિશે જેજે લીલા કરી હોય તે સંભારી રાખવી. ને બ્રહ્મ-ચારી તથા સાધુ તથા સતસંગી તેની સાથે હેત રાખવું ને એ સર્વને સંભારી રાખવા. તે સા સારૂ જે કદાપી દેહ મુકયા સમે ભગ-વાનની મુર્તીને ભુલી જવાય તોપણ ભગવાને જે જે સ્થાનકને વિષે લીલા કરી હોય તે જો સાંભરી આવે અથવા સતસંગી સાંભરી આવે અથવા બ્રહ્મચારી ને સાધુ સાંભરી આવે તો તેને જોગે કરીને ભગવાનની મુરતી પણ સાંભરી આવે ને તે જીવ મોટી પદવીને પામે

ને તેનું ઘણું રૂડું થાય. માટે અમે મોટા મોટા વિશ્નુયાગ કરીએ છીએ. તથા જન્માષ્ટમી ને એકાદશી આદીક વ્રતના વરસો વરસ ઉછવ કરીએ છીએ, ને તેમાં બ્રહ્મચારી સાધુ ને સત્સંગીને ભેળા કરીએ છીએ. અને જો કોઇ પાપી જીવ હોય ને તેને પણ જો એમની અંતકાળે સ્મૃતિ થઈ આવે, તો તેને ભગવાનના ધામની પ્રાપ્તી થાય. ઈતી વચનામૃતં.

સંવત ૧૮૬૭ના માગસર સુદી ૮ અષ્ટમીને દીવસ શ્રીજીમહારાજ શ્રી ગઢડા મધે દાદા ખાચરના દરબારમાં વિરાજમાન હતા અને સરવે શ્વેત વસ્ત્ર ધારણ કર્યાં હતાં અને પોતાના મુખારવિંદની આગળ પરમહંસ તથા દેશ દેશના હરી ભકતની સભા ભરાઇને બેઠી હતી, પછે શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે રાધીકાજીએ સહીત એવા જે શ્રી કૃષ્ણ

ભગવાન તેનું ધ્યાન કરવું. અને તે ધ્યાન કરતે થકે મુર્ત્તિ હૃદયને વિશે ન દેખાય તોયે પણ ધ્યાન કરવું. પણ કાયર થઇને તે ધ્યાનને મુકી દેવું નહીં, એવી રીતના જે આગ્રહવાળા છે તેની ઉપર ભગવાનની મોટી કૃપા થાય છે ને તેની ભકતીએ કરીને ભગવાન એને વશ થઇ જાય છે. ઇતી વચનામૃતં.

સંવત ૧૮૭૨ ના માગસર સુદી ૧૧ એકાદશીને દીવસ શ્રીજી મહારાજ શ્રી ગઢડા મધ્યે દાદા ખાચરના દરબારમાં વીરાજમાન હતા અને સર્વે શ્વેત વસ્ત્ર ધારણ કર્યા હતાં ને પોતાના મુખાર્વિંદની આગળ સાધુ તથા દેશ દેશના હરીભકતની સભા ભરાઇને બેઠી હતી. પછી શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે ઇંદ્રીઓની જે ક્રીયા છે તેને જો શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન ને તેના ભકતની સેવાને વિશે રાખે તો અંતઃકરણ શુદ્ધ થાય છે. ને અનંતકાળ-

ના જે પાપ જીવને વળગ્યાં છે તેનો નાશ
થઇ જાય છે. અને જો ઇંદ્રીઓની વૃતીઓને
સ્રીયાદીકના વિષયમાં પ્રવર્ત્તાવે છે તો એનું
અંતઃકરણ ભ્રષ્ટ થાય છે. અને કલ્યાણના
માર્ગથી પડી જવાય છે. માટે શાસ્રમાં જે
રીતે વીષય ભોગવ્યાનું કહ્યું છે તેવી રીતે
નિયમમાં રહીને વિશય ભોગવવા, પણ શાસ્રની
મર્યાદાને ઉલંઘન કરીને ભોગવવા નહીં.
અને સાધુનો સંગ રાખવો ને કુસંગનો ત્યાગ
કરવો. અને જ્યારે એ કુસંગનો ત્યાગ કરી
ને સત્સંગ કરે છે ત્યારે એને દેહને વિશે
અહંબુદ્ધિ છે તે નિવૃતી પામે છે. અને દેહના
સંબંધને વિશે જે મહત્વ બુદ્ધિ છે તે નીવૃત્તી
પામે છે ને ભગવાનને વિશે અસાધારણ
પ્રીતી થાય છે. ને તે ભગવાન વિના અન્યને
વિશે વૈરાગ્ય થાય છે. ઇતી વચનામૃતં.
સંવત ૧૮૭૬ના માગસર સુદી ૧૨ દ્વાદ-

શીને દીવસ શ્રીજી મહારાજ શ્રી ગઢડા મધ્યે દાદા ખાચરના દરબારમાં વિરાજમાન હતા અને સર્વે શ્વેત વસ્ત્ર ધારણ કર્યા હતાં. ને પોતાના મુખારવીંદની આગળ મુની તથા દેશ દેશના હરી ભકતની સભા ભરાઇને બેઠી હતી. પછી શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનનો પ્રત્યક્ષપણે નિશ્ચે કર્યો હોય ને તેની ભક્તી કરતો હોય ને તેના દર્શણ કરતો હોય તોપણ જે પોતાને પૂરણ કામ ન માને ને અંતઃકરણમાં નુન્યતા વરતે જે ગોલોક વૈકુંઠાદીક ધામને વિશે જે આ ને આ ભગવાનનું તેજોમય રૂપ છે તે મુને જયાં સુધી દેખાણું નથી ત્યાં સુધી મારૂ પરીપૂર્ણ કલ્યાણ થયું નથી. એવું જેને અજ્ઞાન હોય તેના મુખથકી ભગવાનની વાત પણ ન સાંભળી. અને જે પ્રત્યક્ષ ભગવાનને વિષે દ્રઢ નિષ્ટા રાખે છે ને તેયે દર્શને કરીનેજ પોતાને

પરીપૂર્ણ માને છે ને બીજું કાંઇ નથી ઇછતો તેને તો ભગવાન પોતેજ બળાત્કારે પોતાના ધામને વિશે જે પોતાના ઐશ્વર્ય છે ને પોતાની મૂર્તિ છે તેને દેખાડે છે. માટે જેને ભગવાનને વિશે અનન્ય નિષ્ટા હોય તેણે પ્રત્યક્ષ ભગવાન વિના બીજું કાંઈ ઇછવું નહીં. ઇતી વચનામૃતં.

સંવત ૧૮૭૬ના માગસર સુદી ૧૪ ચૌદસને દીવસ શ્રીજી મહારાજ શ્રી ગઢડા મધ્યે દાદા ખાચરના દરબારમાં વિરાજમાન હતા. અને સર્વે શ્વેત વસ્ત્ર ધારણ કર્યા હતા અને પોતાના મુખાર્વિંદની આગળ મુની તથા દેશ દેશના હરીભકતની સભા ભરાઇને બેઠી હતી. પછી શ્રીજી મહારાજે એમ વાર્તા કરી જે એક દ્રવ્યાદીકનો લોભ તથા સ્ત્રીને વિશે બેઠા ઉઠયાની વાસના તથા રસે કરીને જીવ્યાની આશકતી તથાં દેહાભીમાન તથા કુસંગીમાં

હેત રહી જાય તથા સંબંધીમાં હેત હોય, એ છોવાના જેને હોય તેને કોઇ દીવસ જીવતે ને મરીને પણ સુખ તો કયારેય થાયજ નહીં. માટે જેને સુખ ઇછવું હોય તેણે એવા સ્વભાવ હોય તેને ટાળવા, ને નિવૃતીપર થાવું ને બરોબરીયાની શોબત ન રાખવી ને દેહાભીમાને રહીત ને વૈરાગ્યે જુકત ને ભગવાનનું અલ્પ વચન હોય ને તેમાં ફેર પડે તો મહત વચનમાં ફેર પડયો હોય તેમ માનતો હોય એવા જે ભગવદ્ભકત મોટા સાધુ તે સંગાથે પોતાના જીવને જડી દેવો ને તેના વચનમાં મન ક્રમ વચને વર્તવુ ને વિશયના સંબંધથી છેટેજ રેહેવું પણ એનો સંબંધ પોતાના નિયમનો ત્યાગ કરીને થાવા દેવો નહીં. ને જો વિશયનો સંબંધ કરવા માંડે તો એનો ઠા રેહેજ નહીં એ સીદ્ધાંત વાર્તા છે. ઈતી વચનામૃતં.

સંવત ૧૮૭૬ના માગસરે વદી ૪ ચોથને દીવસ શ્રીજી મહારાજ શ્રી ગઢડા મધે દાદા ખાચરના દરબારમાં વીરાજમાન હતા અને સર્વે શ્વેત વસ્ત્ર ધારણ કર્યા હતા ને પોતાના મુખારવીંદની આગળ સાધુ તથા દેશ દેશના હરીભકતની સભા ભરાઇને બેઠી હતી. પછી શ્રીજી મહારાજે વાર્તા કરી જે જે ભગવાનના ભકતને સત અસતનો વીવેક હોય તે તો જે જે અવગુણ પોતામાં હોય તેને જાણે, ને વિચારીને તેનો ત્યાગ કરી દે, અને સંતમાં અથવા કોઈ સત્સંગીમાં કાંઇક અવગુણ પોતાને ભાસતો હોય તો તેને ત્યાગ કરી દે ને તેના જે ગુણ તેનુજ ગ્રહણ કરે અને પરમેશ્વરને વિશે તો તેને કોઇ અવગુણ ભાસેજ નહીં અને ભગવાને સંત તે જે જે વચન કહે તેને પરમ સત્ય કરીને માને પણ તે વચનને વિશે શં

કરે નહીં. અને સંત કહે જે તું દેહ, ઈંદ્રી, મન, પ્રાણથી જુદો છે ને એનો જાણનારો છે ને એ દેહાદીક સર્વે અસત્ય છે એમ વચન કહે તેને સત્ય માનીને તે સર્વથી જુદો આત્મારૂપે વર્તે પણ મનના ઘાટ ભેળો ભળી જાય નહીં, અને જેણે કરીને પોતાને બંધન થાય ને પોતાના એકાંતિક ધર્મમાં ખોટ આવે એવા જે પદાર્થ તથા કુસંગ તેને ઓળખીને તેથી છેટેજ રહે ને તેના બંધનમાં આવે નહીં અને સવળો વિચાર હોય તેને ગ્રહણ કરે ને અવળો વિચાર હોય તેનો ત્યાગ કરે. એવી રીતે જે વરતતો હોય ત્યારે જાણીયે જે તેને વિવેક છે. ઇતી વચનામૃતં.

છપાય છે!   છપાય છે!

નિત્ય નિયમ

જેમાં, કીર્તનો, આરતીઓ, છંદો, વચનામૃત, તેમજ શીક્ષાપત્રીના અર્થ વીગેરેનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

કીંમત રૂા. ૦-૮-૦ (આઠ આના

મગનલાલ વનમાળીદાસ
માલેક-દેશી મિત્ર પ્રેસ
સુરત.